

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۰۱

مورد اولی بلندی قد مربوط به ازدیاد طول پا است و در مورد دومی که شاخص نسبی قد نشسته او ۶/۳ می باشد این مطلب بیشتر محسوس است . این دو نفر را موارد استثنائی باید تلقی کرد .

در اشتهای دیگر جدول سه نفر هستند که کوتاهی قد آنها بعلمت کوتاهی پا می باشد و نه کوتاهی تنه زیرا قد نشسته آنها بالاتر از ۸۰۰ میلیمتر می باشد . جالب توجه آنکه هیچکس از حیث طول تنه در طبقه کوتاه (۷۵۰-۷۹۹) یا خیلی کوتاه (۷۴۹-۷۵۰) قرار نگرفت .

۱۹ نفر (۳۶/۴۸ درصد) بحد اعتدال بلند قد و تنه بلند داشتند . شاخص نسبی قد نشسته بنا بر این در اثر ازدیاد طول تنه از سایر گروههای ایران زیادتر است . چون این افراد برای کار معینی که مستلزم سلامت مزاج و قدرت حمل بار باشد انتخاب شده بودند افراد فر به یا خیلی لاغر در بین آنها دیده نشد . هیچ نوع اختلاف مخصوصی در قسمتهای مختلف بدن و فرقی بین آنها و افراد معمولی اروپائی مشاهده نشد . دست و پا بطور کلی خوش شکل و متمایل بکوچکی ولی در اثر کار خشن بنظر میرسید . انگشتان از لحاظ عرض و طول متوسط بود ولی انگشتان پا بعلمت نپوشیدن کفش کلفت جلوه میکرد .

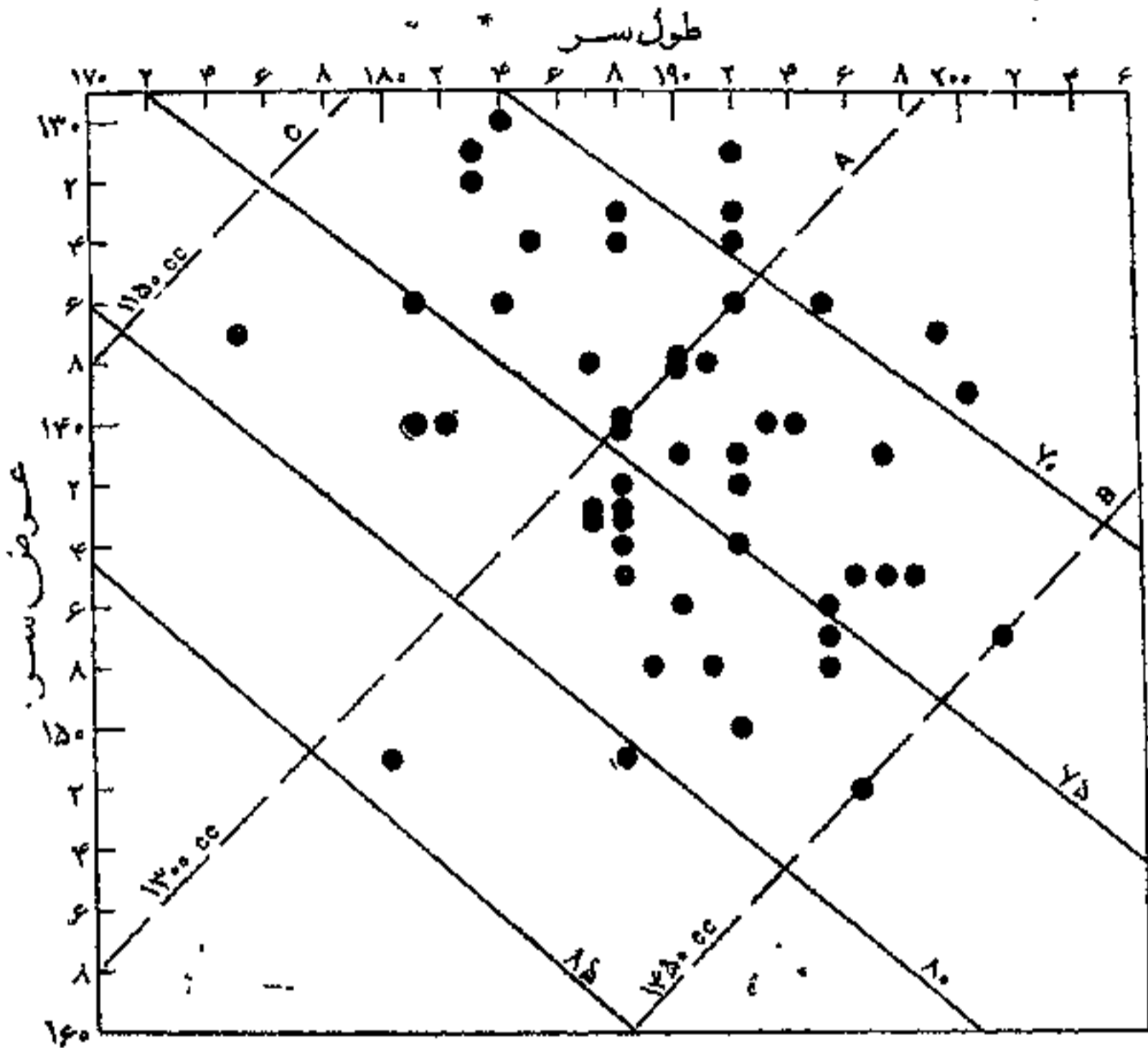
اندازه های سر = هیچ نوع نقص مصنوعی یا طبیعی دیده نشد طول سر (۱۸۹/۹۹) و عرض سر (۱۴۰/۶۸) میانگین سردرازی ۷۴/۲۵ بدست میدهد . سر این افراد در طبقه عمومی سایر افراد ایران و عراق قرار میگیرد ولی فرق سر کمی باریک تر است . در جدول بندی نتیجه زیر بدست می آید .

گروه طبق شاخص سر

سر	۷۰-۷۴		۷۵/۰-۷۰/۱		۷۵/۹-۷۵/۱		۸۴/۹-۸۰/۰		۸۵-۸۰		مجموع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
کوچک	۳	۵/۷۶	۱۳	۲۴/۹۶	۴	۷/۶۸	۰	۰	۰	۰	۲۸/۴۰
متوسط	۳	۵/۷۶	۱۲	۲۳/۰۴	۱۳	۲۴/۹۶	۲	۳/۸۴	۰	۰	۵۷/۶۰
بزرگ	۰	۰	۱	۱/۹۲	۱	۱/۹۲	۰	۰	۰	۰	۳/۸۴
مجموع	۶	۱۱/۵۲	۲۶	۴۹/۹۲	۱۸	۳۴/۵۶	۲	۳/۸۴	۰	۰	۹۹/۸۴

مورد خیلی سر کوتاهی هیچ دیده نشد و فقط دو نفر در طبقه سر کوتاه قرار گرفتند . بیست و شش نفر (۴۹/۹۲ درصد) در طبقه سردراز و شش نفر (۱۱/۵۲ درصد) در طبقه خیلی سردراز واقع شدند این تمایل به سردرازی با

و طول بیشتر در سه طبقه بندی سیستم هاروارد مشهود میشود که طبق آن ۷۶/۹۲ درصد گروه در طبقه سردراز قرار میگیرند .

شکل ۱۸ طول و عرض و ظرفیت سر ۵۴ نر

در مورد اندازه سرفقط دو نفر در طبقه سر بزرگ قرار گرفتند و بیست

نفر (۳۸/۴۰ درصد) در طبقه سر کوچک در حالیکه اکثریت (۵۷/۶۰ درصد) اندازه سرشان متوسط بود .

پیشانی قابل مقایسه باشکل متوسط اروپائیان بود ولی در مورد مخصوص

فرد شماره ۳۳۰۳ پیشانی و بینی ممتد و تقریباً بخط مستقیم قرار داشت . فرد

شماره ۳۲۸۴ (تصویر ۱۰۷ - شکل ۲۹۱) دارای پیشانی سرازیر بود که بنظر

میرسد تمایل کلی همه افراد گروه باشد . پیشانی خیلی برجسته مانند فرد شماره

۳۳۲۳ (تصویر ۱۱۲ - شکل ۲۹۱) نادر بود . برجستگی فوق حدقه چشم بحد

متوسط بود ولی بعلت کثرت ابرو برجسته تر بنظر میآید .

منز یا فرق سر بجز در مورد فرد شماره ۳۳۲۲ (تصویر ۱۰۹ - شکل ۳

و ۴) پیش از حد برجسته نبود . گوش معمولاً خوش شکل و بطور عادی کنار سر

قرار داشت و در مورد چند نفر جلو آمده بود .

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۰۳

استعمال کلاه نمدی یا عمامه پارچه در وضع قرار گرفتن گوش و قسمت مار- پیچ آن بی تأثیر نمیباشد در زاویه گوش تنوع قابل ملاحظه مشاهده شد. این زاویه ممکن است عمودی یا مانند مورد فرد شماره ۳۳۱۵ (تصویر ۱۱۴ - شکل ۴۹۳) متمایل باشد. جدائی پره گوش گاهی کامل نبود مانند مورد فرد شماره ۳۲۹۰ (تصویر ۱۲۲ - شکل ۴۹۳). حداکثر عرض سر این گروه (۱۴۰/۶۸) است که باریکترین چهار گروه ایران میباشد در حالیکه حداقل قطر پیشانی (۱۱۴/۵۰) آنها را در طبقه عریض-ترین سری اندازه گرفته شده ایران در سال ۱۹۳۴ قرار میدهد. جدول زیر طبقه بندی لرها را طبق این دو اندازه نشان میدهد.

حد اقل قطر پیشانی

عرض سر	۹۹-X		۱۰۹-۱۰۰		۱۱۹-۱۱۰		X-۱۲۰		مجموع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۱۲۹-۱۲۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۲۹-۱۳۰	۰	۰	۴	۷/۶۸	۱۵	۲۸/۸۰	۰	۰	۳۶/۴۸
۱۴۹-۱۴۵	۰	۰	۳	۵/۷۶	۲۲	۴۴/۱۶	۳	۵/۷۶	۵۵/۶۸
X-۱۵۰	۰	۰	۰	۰	۴	۷/۶۸	۰	۰	۷/۶۸
مجموع	۰	۰	۷	۱۳/۴۴	۴۲	۸۰/۶۴	۳	۵/۷۶	۹۹/۸۴

در طبقه خیلی باریک هر اندازه هیچ فردی قرار نداشت. سه نفر (۵/۷۶ درصد) در طبقه خیلی عریض از لحاظ پیشانی و عریض از لحاظ عرض سر قرار داشتند. سه نفر (۵/۷۶ درصد) دارای قطر پیشانی باریک و سر نسبتاً عریض بودند. در حالیکه ۱۹ نفر (۳۶/۴۸ درصد) عرض سرشان باریک بود و فقط هفت نفر (۱۳/۴۴ درصد) پیشانی باریک داشتند. ۱۵ نفر (۲۸/۸۰ درصد) پیشانی عریض و عرض سر باریک داشتند. عرض و طول مطلق و نسبی صورت در جدول زیر نشان داده شده است.

عرض استخوان دو گونه

طول کل صورت	X-۱۲۴		۱۳۴-۱۲۵		X-۱۳۵		مجموع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
X-۱۱۴	۰	۰	۲	۳/۸۴	۳	۵/۷۶	۵
۱۲۴-۱۱۵	۰	۰	۱۱	۲۱/۱۲	۳	۵/۷۶	۱۴
X-۱۲۵	۰	۰	۱۵	۲۸/۸۰	۱۸	۳۴/۵۶	۳۳
مجموع	۰	۰	۲۸	۵۳/۷۶	۲۴	۴۶/۰۸	۵۲

در بین لره‌های بغداد کسی که دارای قوس استخوان گونه باریک باشد وجود نداشت. بیست و هشت نفر (۵۳/۷۶ درصد) در طبقه متوسط قرار داشتند و بقیه دارای گونه‌های عریض بودند. در مورد طول کل صورت ۳۳ نفر (۶۳/۳۶ درصد) در طبقه دراز و فقط ۵ نفر (۹/۶۰ درصد) در طبقه کوتاه قرار داشتند. زیادترین آنها یعنی (۳۴/۵۶ درصد) در طبقه صورت دراز و عریض واقع شدند. اگرچه در مورد طول کل صورت تنوع زیادی وجود داشت تمایل کلی بر صورت باریک بود.

این مطلب از شاخص‌های مربوط به طول و عرض کل صورت معلوم میشود و تمایل صورت باریک را آشکار میسازد. در این گروه چهل و سه نفر (۸۲/۶۹ درصد) در این طبقه قرار داشتند و شش نفر (۱۱/۵۴ درصد) در طبقه صورت متوسط و فقط سه نفر (۵/۷۷ درصد) در طبقه صورت پهن قرار داشتند. در مقایسه رابطه طول قسمت علیای صورت با طول کل صورت جدول زیر بدست میآید.

طول قسمت علیای صورت

طول کل صورت	۶۳-۵۲		۶۹-۶۴		۷۵-۷۰		۸۱-۷۶		۸۲-۷۲		مجموع	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۱۰۹-۱۰۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰		
۱۱۹-۱۱۰	۰	۰	۲	۳/۸۴	۲	۳/۸۴	۲	۳/۸۴	۰	۰	۱۱/۵۲	
۱۲۹-۱۲۰	۳	۵/۷۶	۷	۱۳/۴۴	۱۳	۲۴/۹۶	۸	۱۵/۳۶	۳۱	۵۹/۵۲	۲۸/۸۰	
۱۳۰-۱۲۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۷	۱۳/۴۴	۱۵	۲۸/۸۰	۲۸/۸۰	
مجموع	۰	۰	۵	۹/۶۰	۹	۱۷/۲۸	۲۲	۴۲/۲۴	۱۶	۳۰/۷۲	۵۲	۹۹/۸۴

در طبقه خیلی کوتاه این اندازه‌ها کسی وجود نداشت. از آنجائیکه تعداد افراد طبقه قسمت علیای صورت خیلی دراز نسبتاً زیاد بود یک ستون مخصوص این اندازه اضافه شده تا این خصوصیت را نشان دهد. شصت و هشت نفر (۷۲/۹۶ درصد) دارای قسمت علیای صورت ۷۶ بی‌الا داشتند در حالیکه در مورد شائزده نفر (۳۰/۷۲ درصد) از ۸۲ بی‌الا بود. در قسمت طول کل صورت ۳۱ نفر (۵۹/۵۲ درصد) در طبقه صورت دراز (۱۲۹-۱۲۰) واقع میشدند. در طبقه خیلی دراز ۱۵ نفر (۲۸/۸۰ درصد) قرار داشتند. بدین ترتیب این گروه نمونه

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۰۵

لرهای پشت کوه هم از حیث قسمت علیای صورت (۷۸/۳۵) و هم از لحاظ طول کل صورت (۱۲۶/۴۰) صورت دراز بودند و ازدیاد اندازه ها متجانس بود و فقط ۷/۶۸ درصد قسمت علیای صورت دراز و سنگین داشتند .

بررسی عرض و طول نسبی بینی از جدول زیر معلوم میشود :

عرض بینی

طول بینی	۲۹-۳۰		۳۵-۳۰		۴۱-۳۶		۴۲-۳۸		مجموع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۴۹-۳۸	۰	-	۱	۱/۹۶	۰	-	۱	۱/۹۶	
۵۹-۵۰	۰	-	۸	۱۷/۶۴	۱	۱/۹۶	۱۸	۲۵/۲۸	
۶۰-۳۸	۰	-	۱۶	۳۱/۳۶	۲	۲/۹۲	۲۲	۲۴/۲۲	
مجموع	۰	-	۲۴	۴۹/۰۰	۳	۴/۰۸	۵۱	۹۹/۹۶	

در طبقه بینی خیلی باریک کسی وجود نداشت و فقط یک نفر در طبقه بینی کوتاه واقع شد . در طبقه بینی پهن سه نفر (۵/۸۸ درصد) قرار گرفته . بیست و پنج نفر لر (۴۹/۰۰ درصد) بینی متوسط باریک داشتند . سی و دو نفر (۶۴/۷۲ درصد) بینی خیلی دراز داشتند . شانزده نفر در طبقه خیلی دراز و باریک قرار گرفتند جدول صفحه ۵۲۳ نشان میدهد که ۸۸/۲۴ درصد افراد را میتوان در طبقه بینی باریک قرار داد . بنا بر این میتوان گفت بطور کلی لرها دارای بینی خیلی دراز و باریک هستند که پره آن متمایل به کلفتی است . فرد شماره ۳۳۲۲ از سری حذف شد .

از مطالعه تصاویر این گروه لر بررسی نژادی بیشتری بدست میآید . لاقول دونوع شکل سر وجود دارد در یک انتهای جدول گروه خیلی سردراز (مانند فرد شماره ۳۳۱۸ - تصویر ۱۲۹ - شکل ۴۹۳) و در انتهای دیگر گروه سر کوتاه (مانند فرد شماره ۳۳۱۵ - تصویر ۱۱۴ - شکل ۴۹۳) قرار دارند . از حیث ظاهر کلی قیافه افراد متنوع هستند و از بدوی مانند (فرد شماره ۳۲۹۷ - تصویر ۱۱۷ شکل ۴۹۳) گرفته تا خوش صورت مانند (فرد شماره ۳۳۱۳ - تصویر ۶ - شکل ۲۹۱ و تصویر ۱۰۸ شکل ۴۹۳) در بین آنها وجود دارد . افرادی مانند فرد شماره ۳۳۲۳ (تصویر ۱۱۲ - شکل ۲۹۱) و شماره ۳۳۲۷ (تصویر ۱۱۳ - شکل ۲۹۱) با آسانی با اروپائیان جنوبی اشتباه میشوند ولی بطور کلی

۵۰۶ - مردم شناسی ایران

با اینکه عده‌ای هستند که در مرز بین این دو گروه قرار دارند بقیه گروه بنظر این نویسنده از نوع غیر اروپائی بنظر می‌رسند .
پیشانی عریض که با صورت خیلی دراز و نسبتاً باریک و بینی باریک و پر-
جسته ارتباط دارد لرها را از گروه‌های دیگر مانند مردم یزد خواست و کناره
و یهودیهای اصفهان مشخص می‌سازد .

خلاصه

در بین این گروه لرهای قبیله حسنقلی خان پشت کوه چند عنصر معینی
تشخیص داده میشود که از قرار زیرند :

(۱) نوع لاغر مدیترانه - سرمتوسط ولی فرق سر بلند - قسمت علیای
صورت دراز و چانه بیضی شکل مانند فرد شماره ۳۳۱۳ (تصویر ۶ - شکل ۱ و ۲ و
تصویر ۱۰۸ - شکل ۳ و ۴) .

(۲) نوع مدیترانه خشن با تنه دراز و سر دراز و قسمت علیای صورت
وکل صورت دراز و عرض دو گونه متوسط عریض و چانه بیضی شکل مانند فرد
شماره ۳۲۹۱ (تصویر ۶ - شکل ۳ و ۴ و تصویر ۱۲۳ - شکل ۲۹۱) .

(۳) نوع مدیترانه وسط دارای سرمتوسط و پهن بخصوص در ناحیه پیشانی
و صورت عریض و کوتاه مانند فرد شماره ۳۲۸۴ (تصویر ۱۰۷ - شکل ۲۹۱)

(۴) نوع ایرانی و مدیترانه مانند فرد شماره ۳۳۲۹ (تصویر ۱ - شکل
۴۹۳ و تصویر ۱۲۵ - شکل ۴۹۳) و فرد شماره ۳۳۱۲ (تصویر ۱۰۸ - شکل ۱
و ۲) و فرد شماره ۳۳۲۶ (تصویر ۱۱۹ - شکل ۴۹۳) این افراد نمونه مشخص
یک عنصر در جمعیت ایران غربی مرکزی میباشند . کسی که در این رشته اطلاع
داشته باشد آنها را فوراً از اعراب عراق مرکزی بخوبی تشخیص میدهد .

(۵) نوع عراقی و مدیترانه مانند فرد شماره ۳۲۹۸ (تصویر ۱۱۸ - شکل
۴۹۳) و شماره ۳۳۱۴ (تصویر ۱۱۹ - شکل ۲۹۱) و شماره ۳۳۱۷ (تصویر ۱۰۹ -
شکل ۲۹۱) و شماره ۳۳۰۳ (تصویر ۱۲۸ - شکل ۲۹۱) و شماره ۳۳۲۰ (تصویر
۱۱۱ - شکل ۲۹۱) .

(۶) نوع مخصوص مدیترانه بایینی صاف (فرد شماره ۳۲۸۷ - تصویر
۱۱۷ - شکل ۲۹۱) بایینی عقابی (فرد شماره ۳۳۰۷ - تصویر ۳ - شکل ۱ و
۲ و تصویر ۱۰۶ - شکل ۴۹۱) و فرق سر بلند .

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۰۷

(۷) نوع اروپائی جنوبی مانند فرد ۳۳۲۳ (تصویر ۱۱۲ - شکل ۲۰۱).

(۸) نوع کرد کردستان عراق مانند فرد شماره ۳۳۱۹ (تصویر ۱۲۴ -

شکل ۴۰۳).

(۹) نوع ارمنی مانند فرد شماره ۳۲۹۴ (تصویر ۷ - شکل ۴۰۳ و

تصویر ۱۲۷ شکل ۴۰۳) و فرد شماره ۳۳۱۱ (تصویر ۳ - شکل ۴۰۳) و تصویر

۱۲۶ - شکل ۴۰۳).

از حیث شکل و ظاهر فرد شماره ۳۳۲۵ (تصویر ۱۱۳ - شکل ۳ و ۴)

و فرد شماره ۳۳۱۵ (تصویر ۱۱۴ شکل ۴۰۳ : قد ۱۵۸/۴ - طول بین جلوی

پیشانی و پس سر ۱۸۸ - حد اکثر عرض ۱۵۱ - شاخص سر ۸۰/۴) شباهتی به

سایر لرهای این گروه ندارند.

چون پشت کوه مجاور مرز شرقی عراق است انتظار میرود که بین ساکنین

این دو ناحیه از جمله اعراب ناحیه کیش شباهت ظاهری وجود داشته

باشد. بدون شك بین این دو ناحیه ارتباط و شباهت خیلی کم است زیرا از میان

۵۲ لر فقط سه نفر ممکن بود با اعراب اشتباه شوند که عبارت بودند از فرد

شماره ۳۲۹۸ (تصویر ۱۱۸ شکل ۴۰۳) و فرد شماره ۳۳۱۴ (تصویر ۱۱۹ -

شکل ۲۰۱) و فرد شماره ۳۳۱۷ (تصویر ۱۰۹ - شکل ۲۰۱) اگرچه دو نفر

دیگر یعنی فرد شماره ۳۳۰۳ (تصویر ۱۲۸ - شکل ۲۰۱) و شماره ۳۳۲۰ (تصویر

۱۱۱ شکل ۲۰۱) نیز ممکن است در این زمره بحساب آیند. دیگران اگرچه

بدون تردید متعلق با سیای جنوب غربی میباشند در بین يك گروه عرب عراقی

ممتاز و مشخص جلوه میکنند. در کتاب آینده که درباره مردم شناسی عراق است

خصوصیات جسمانی آل بو محمد را که در چهاره در مشرق عمارة زندگسی میکنند

شرح داده و آنها را بالرها که در کوهستان مشرق باطلاقها زندگسی میکنند مقایسه

خواهیم کرد. در نظر اول چنین بنظر میرسد که لرها با اعراب ساکن ناحیه باطلاقی

کاملاً فرق داشته باشند.

با وجود اختلاف معمولی فردی در بین هر گروه يك عامل شباهت وجود

دارد. نظر باینکه اطلاعات آماری درباره لرهای پشت کوه کم است بدست آوردن

يك سلسله اندازه های مردم شناسی و شرح زندگسی و آداب و رسوم آنها لازم و بسیار

جالب توجه خواهد بود.

کاپرز و پار (Kappers and Parr) (۱۹۳۴ - ص ۹۲) مینویسد طبق نظر هوسی و جلیسه جیو Jelisse Jew لر‌ها مردمی هستند دارای سرم توسط اندازه و شاید با ایرانیها وحتى باهند و آریائی نسبت داشته باشند . هوسی معتقد است که در میان لر‌ها عده زیادی مردم چشم آبی و مو بور دیده میشود . هفده بختیاری که توسط گوتیه و دانیلو و کریشتر اندازه گیری شده‌اند نشان میدهند که بگروه خیلی سر کوتاه تعلق دارند . از لحاظ شکل سر چنین بنظر میرسد که لر‌های پشت-کوه نسبتی با بختیاریها که همسایه جنوبی آنها هستند ندارند .

اطلاعات منتشر شده درباره لر‌ها بسیار کم است و بعقیده من اندازه گیری و مشاهده عکس چندین صد افراد لر بسیار سودمند واقع خواهد شد و برای مقایسه با کردهای عراق و ایران و اناطولی و قره باغ قفقاز بکار خواهد آمد . در فهرست تحت عنوان لر اشارات متعددی پائین عسایر شده است بعلاوه در فصل چهارم جزئیاتی درباره عسایر و ایلات ایران داده شده است .

نرهای پشت گوه اخس ها

شماره	طول گوش	عرض گوش	قد نسبتی	تناسب سر	پیشانی و آهیهاله	صورت	قیمت	علیای صورت	بینی	گوشه و پیشانی	گوشه و رنگین
۳۲۸۱	۵۴	۳۲	۱/۰	۷۶/۰	۸۳/۲	۹۲/۶	۵۷/۴	۳/۴	۵۵/۱	۵۹/۲	۷۴/۳
۳۲۸۲	۶۰	۳۱	۵۲/۵	۷۰/۰	۸۱/۶	۹۶/۲	۶۲/۴	۳/۴	۵۳/۱	۵۱/۷	۷۶/۷
۳۲۸۳	۵۱	۳۳	۵۰/۹	۷۴/۰	۸۲/۲	۹۴/۰	۵۶/۴	۳/۴	۵۳/۱	۶۴/۲	۸۶/۵
۳۲۸۴	۶۳	۳۷	۵۲/۰	۷۶/۹	۸۷/۲	۸۳/۷	۴۸/۲	۷۱/۹	۷۱/۹	۵۸/۷	۸۶/۵
۳۲۸۵	۵۷	۳۴	۵۴/۶	۷۲/۴	۸۵/۹	۹۱/۰	۵۷/۹	۵۷/۹	۵۷/۶	۵۹/۶	۸۶/۵
۳۲۸۶	۶۲	۳۵	۵۵/۸	۷۷/۶	۷۷/۶	۸۹/۷	۵۳/۱	۶۰/۴	۶۰/۴	۵۶/۴	۸۱/۴
۳۲۸۷	۵۰	۳۲	۵۲/۸	۷۵/۰	۷۶/۸	۸۵/۱	۵۰/۷	۶۲/۰	۶۲/۰	۶۴/۰	۸۱/۴
۳۲۸۸	۵۲	۳۳	۵۲/۲	۷۳	۷۷/۶	۹۴/۴	۵۵/۳	۶۲/۷	۶۲/۷	۶۳/۵	۸۰/۹
۳۲۸۹	۵۱	۳۶	۵۲/۷	۷۱/۳	۸۴/۴	۹۲/۸	۶۴/۰	۵۲/۶	۵۲/۶	۷۰/۶	۹۰/۴
۳۲۹۰	۵۳	۲۶	۵۴/۸	۷۸/۰	۷۵/۰	۸۲/۲	۵۷/۸	۴۲/۹	۴۲/۹	۴۹/۱	۸۲/۲
۳۲۹۱	۵۸	۳۵	۵۵/۵	۷۳/۰	۷۷/۹	۹۸/۵	۶۳/۰	۵۲/۹	۵۲/۹	۶۰/۴	۸۱/۹
۳۲۹۲	۵۹	۳۲	۵۲/۳	۷۳/۰	۸۱/۹	۸۹/۷	۵۲/۱	۵۵/۰	۵۴/۲	۵۴/۲	۸۳/۱
۳۲۹۳	۶۵	۳۹	۵۲/۲	۷۶/۰	۷۹/۷		۶۶/۶	۵۵/۹	۶۰/۰	۶۰/۰	

نرخهای پشت گوه - اندازه ها

عرض پیشی	طول پیشی	طول قسمت		عرض فکین	عرض دوگوه	حداقل		عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس سر		قد نشته	قد	سن	شماره
		طولی صلیای صورت	طول صورت			قطر پیشانی	عرض سر		پیشانی و پس سر					
۳۷	۷۲	۸۴	۱۳۲	۱۰	۱۳۸	۱۰	۱۴۳	۱۸۸	۹۰۰	۱۷۴/۳	۳۷	۳۲۹۴		
۴۰	۵۸	۷۳	۱۲۶	۱۳	۱۴۲	۸	۱۳۳	۱۹۲	۹۰۰	۱۶۶/۵	۳۵	۳۲۹۵		
۳۳	۷۲	۸۳	۱۲۴	۰۱	۱۲۸	۷	۱۳۳	۱۸۸	۹۳۵	۱۷۱/۰	۲۱	۳۲۹۶		
۳۶	۶۴	۸۱	۱۲۷	۰۹	۱۳۹	۷	۱۳۴	۱۹۲	۸۹۰	۱۷۴/۰	۲۵	۳۲۹۷		
۳۱	۶۳	۸۲	۱۳۷	۱۰	۱۴۳	۰	۱۴۸	۱۹۵	۸۹۲	۱۶۶/۵	۲۸	۳۲۹۸		
۴۱	۵۲	۷۰	۱۱۸	۰۳	۱۳۴	۱۳	۱۳۷	۱۷۵	۸۵۵	۱۵۶/۲	۲۰	۳۲۹۹		
۳۷	۶۳	۸۲	۱۲۳	۰۸	۱۳۰	۸	۱۳۸	۱۹۱	۹۱۵	۱۷۱/۰	۳۰	۳۳۰۰		
۳۳	۶۱	۸۲	۱۲۸	۰۷	۱۲۸	۸	۱۳۲	۱۹۲	۹۰۰	۱۷۱/۰	۲۴	۳۳۰۱		
۴۱	۶۳	۸۴	۱۲۸	۰۲	۱۳۴	۳	۱۳۷	۱۹۹	۸۷۵	۱۶۸/۳	۵۰	۳۳۰۲		
۴۸	۶۶	۷۸	۱۲۶	۰۳	۱۳۵	۳	۱۳۸	۱۹۰	۸۸۸	۱۶۴/۲	۳۷	۳۳۰۳		
۳۴	۷۲	۸۸	۱۳۴	۰۱	۱۳۴	۱۳	۱۴۰	۱۸۱	۸۵۵	۱۷۰/۰	۳۰	۳۳۰۴		
۳۳	۶۸	۹۳	۱۳۵	۰۱	۱۳۴	۱۳	۱۴۵	۱۹۷	۸۸۷	۱۷۷/۴	۲۵	۳۳۰۵		
۳۴	۵۹	۸۱	۱۳۰	۰۵	۱۳۰	۹	۱۳۸	۱۹۰	۸۹۵	۱۷۲/۰	۲۴	۳۳۰۶		

لیست قیمت کوسه شاخصی ها

گروه و پیمانگی	گروه و فکین	گوش	قسمت علیای صورت	رت	پیمانی و آه پانه	نسب سر	تعداد نسبی	عرض گوش	طول گوش	شماره
۸۳/۴	۷۹/۷	۵۸/۹	۶۰/۸	۹۵,۶	۸۰/۴	۷۶/۱	۵۴/۸	۳۳	۵۶	۳۲۹۴
۸۳,	۷۹/۶	۵۱/۶	۶۸	۸۸	۸۸/۸	۶۹/۳	۵۴/۱	۳۲	۶۲	۳۲۹۵
۸۳,۶	۷۸/۹	۴۸/۳	۴۵	۹۶	۸۰/۵	۷۰/۸	۵۴/۷	۲۸	۵۸	۳۲۹۶
۸۴,	۷۸/۴	۶۴/۳	۵۶/۳	۹۱,	۸۷/۴	۶۹/۸	۵۱/۲	۳۶	۵۶	۳۲۹۷
۸۳,	۷۶/۹	۶۲/۲	۴۹,۲	۹۵	۸۱/۱	۷۵/۹	۵۳/۶	۳۳	۵۳	۳۲۹۸
۳,۳	۷۶/۹	۶۸/۰	۷۱,۹	۸۸,	۸۲/۵	۷۸/۳	۵۴/۷	۳۴	۵۰	۳۲۹۹
۳۴,	۷۷/۱	۵۴/۶	۵۸/۷	۸۷,	۷۹/۲	۷۷/۵	۵۳/۵	۳۶	۶۶	۳۳۰۰
۳۴,	۷۵/۸	۱/۷۵	۵۴,۱	۱۰۰,	۷۶/۱	۷۴/۰	۵۲/۶	۳۶	۶۲	۳۳۰۱
۳۴,	۷۶/۱	۵۳/۴	۶۵,۱	۹۵	۸۲/۵	۶۸/۹	۵۲/۳	۳۱	۵۸	۳۳۰۲
۳۴,	۷۶/۴	۷/۸	۷۲,۷	۹۳,	۸۱/۹	۷۲/۶	۵۴/۰	۲۸	۵۲	۳۳۰۳
۳۴,	۷۵/۴	۶۱/۳	۴۷,۲	۶۵/۶	۸۰/۷	۷۷/۴	۵۰/۳	۳۸	۶۲	۳۳۰۴
۳۴,	۳/۵۴	۴۷/۶	۵۸,۵	۶۹,	۷۷/۹	۷۳/۶	۵۳/۰	۳۰	۶۳	۳۳۰۵
۸۳,			۵۲,۶	۶۱,	۷۹/۰	۷۲/۶	۵۴/۹	۲۶	۵۰	۳۳۰۶

لرهای پشت کوه - اندازه ها

عرض بینی	طول بینی	طول قسمت علیای صورت	طول صورت	عرض فکین	عرض دو گونه	مداقل قطر پیشانی	عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس سر	قد نشسته				
۳۰	۶۲	۷۵	۱۲۵	۱۰۳	۱۲۵	۱۱۷	۱۳۰	۱۸۴	۸۸۹	۶۹/۵	۲۰	۳۳۰۷	
۳۱	۶۱	۷۸	۱۲۵	۱۱۰	۱۴۵	۱۱۳	۱۵۰	۱۹۲	۹۲۵	۷۵/۶	۲۵	۳۳۰۸	
۳۲	۶۵	۸۷	۱۲۸	۱۰۶	۱۳۴	۱۱۴	۱۴۰	۱۹۳	۹۴۰	۶۸/۰	۲۵	۳۳۰۹	
۳۲	۵۹	۷۴	۱۱۳	۱۰۳	۱۳۱	۱۱۱	۱۳۲	۱۸۳	۸۹۲	۶۳/۰	۲۰	۳۳۱۰	
۳۶	۶۲	۷۸	۱۲۶	۱۰۴	۱۳۳	۱۱۳	۱۴۰	۱۸۸	۹۰۵	۷۳/۳	۲۵	۳۳۱۱	
۳۵	۵۹	۷۶	۱۲۱	۱۰۵	۱۳۴	۱۱۴	۱۴۵	۱۸۸	۹۰۵	۶۱/۲	۲۰	۳۳۱۲	
۳۶	۶۲	۷۸	۱۲۶	۱۰۰	۱۳۳	۱۱۳	۱۴۴	۱۸۸	۸۷۰	۶۴/۰	۲۰	۳۳۱۳	
۳۴	۶۷	۸۵	۱۲۸	۱۰۶	۱۲۷	۱۰۸	۱۳۶	۱۹۵	۸۹۷	۷۵/۰	۲۸	۳۳۱۴	
۳۸	۶۷	۷۸	۱۳۰	۱۰۷	۱۳۶	۱۱۷	۱۵۱	۱۸۸	۸۲۵	۵۸/۴	۲۵	۳۳۱۵	
۳۷	۵۹	۷۷	۱۳۰	۱۱۷	۱۴۸	۱۲۷	۱۴۶	۱۹۵	۹۱۰	۶۹/۶	۳۵	۳۳۱۶	
۳۶	۶۳	۷۷	۱۳۳	۱۰۴	۱۳۷	۱۱۸	۱۲۹	۲۰۰	۸۷۵	۶۷/۳	۲۰	۳۳۱۷	
۳۷	۶۸	۸۳	۱۲۳	۱۰۷	۱۲۸	۱۱۰	۱۳۱	۱۹۲	۸۴۹	۶۶/۰	۵۰	۳۳۱۸	
۳۱	۵۰	۶۸	۱۲۰	۱۰۷	۱۳۲	۱۱۳	۱۳۶	۱۸۰	۸۳۲	۶۳/۰	۳۰	۳۳۱۹	

نرهای پشت گوه - شاخص‌ها

قسمت

گروه و پیشانی	گروه و فکین	گوش	بینی	علیای صورت	ورت	پیشانی و آهپاله	کناس سر	من نشسته نسبی	عرض گوش	طول گوش
۹۳/۶	۸۲/۴	۵۱/۷	۴۸/۴	۶۰	۱۰۰/۰	۹۰/۰	۷۰/۶	۵۲/۴	۳۰	۵۸
۸۳/۷	۸۱/۵	۵۲/۶	۵۰/۸	۵۷	۹۲/۶	۷۵/۴	۷۸/۱	۵۲/۷	۳۰	۵۷
۸۵/۱	۷۹/۲	۵۷/۸	۴۹/۳	۶۴	۹۵/۵	۸۱/۵	۷۲/۶	۵۶/۰	۳۷	۶۴
۸۴/۸	۷۸/۶	۵۲/۶	۵۴/۳	۵۵	۸۶/۳	۸۴/۱	۷۲/۱	۵۴/۷	۳۰	۵۷
۸۵/۰	۷۸/۲	۴۸/۳	۵۸/۱	۵۸	۹۴/۸	۸۰/۷	۷۴/۵	۵۲/۲	۲۹	۶۰
۸۵/۱	۷۸/۴	۴۷/۴	۵۹/۴	۵۶	۸۳/۴	۷۸/۶	۷۷/۲	۵۶/۱	۲۸	۵۹
۸۵/۰	۷۵/۲	۶۳/۶	۵۸/۱	۵۸	۹۴/۷	۷۸/۵	۷۶/۶	۵۲/۰	۲۵	۵۵
۸۵/۱	۸۳/۵	۵۷/۹	۵۰/۷	۶۶	۱۰۰/۸	۷۹/۴	۶۹/۷	۵۱/۳	۳۳	۵۷
۸۶/۱	۷۸/۷	۶۱/۱	۵۶/۷	۵۷	۹۵/۶	۷۷/۵	۸۰/۴	۵۲/۱	۳۳	۵۴
۸۵/۹	۷۹/۱	۵۹/۰	۶۲/۷	۵۲	۸۷/۹	۸۷/۰	۷۴/۹	۵۲/۷	۳۶	۶۱
۸۶/۱	۷۵/۹	۵۴/۲	۵۷/۱	۵۶	۹۷/۱	۸۴/۹	۶۹/۵		۳۲	۵۹
۸۵/۹	۸۳/۶	۵۱/۵	۵۴/۴	۶۴	۹۶/۱	۸۴/۰	۶۸/۲		۳۴	۶۶
۸۵/۶		۵۲/۸			۸۳/۱	۷۵/۱			۲۸	۵۳

گرهای پشت کوه - اندازه ها

عرض بینی	طول بینی	طول قسمت علیای صورت	عرض فکین	عرض دورگوه	حد اقل قطر پیشانی	عرض سر	طول بین برآمدگی پیشانی و پس سر	قد	قد	سن	شماره
۴۳	۵۶	۷۱	۱۲۸	۱۲۸	۱۰	۱۴۱	۱۹۷	۸۷۵	۱۶۹/۰	۲۳	۳۳۲۰
۳۷	۵۷	۷۷	۱۲۸	۱۲۷	۰.۹	۱۳۱	۱۸۳	۸۸۵	۱۷۵/۲	۲۰	۳۳۲۱
۳۶	۳۷*	۷۵	۱۲۱	۱۳۱	۱۴	۱۴۶	۱۹۰	۹۰۰	۱۷۱/۴	۲۱	۳۳۲۲
۳۶	۵۸	۶۹	۱۲۱	۱۳۰	۱۳	۱۴۱	۱۹۲	۹۲۹	۱۷۶/۰	۲۴	۳۳۲۳
۳۶	۶۲	۷۹	۱۳۱	۱۳۲	۱۵	۱۴۴	۱۹۲	۸۶۰	۱۶۷/۵	۲۵	۳۳۲۴
۴۲	۶۳	۷۸	۱۲۰	۱۳۰	۱۳	۱۳۶	۱۸۴	۸۵۸	۱۶۲/۵	۲۵	۳۳۲۵
۳۲	۵۹	۷۴	۱۲۸	۱۳۶	۱۸	۱۴۰	۱۹۴	۸۸۵	۱۶۸/۵	۲۸	۳۳۲۶
۳۲	۶۳	۸۱	۱۲۹	۱۳۹	۰.۹	۱۳۸	۱۹۱	۹۲۵	۷۵/۰	۲۵	۳۳۲۷
۳۷	۷۴	۹۱	۱۳۲	۱۴۳	۱۳	۱۴۵	۱۹۶	۹۴۵	۷۳/۵	۴۰	۳۳۲۸
۳۷	۵۶	۷۸	۱۲۷	۱۴۰	۱۰	۱۴۳	۱۸۸	۹۳۰	۷۲/۵	۳۰	۳۳۲۹
۳۴	۶۶	۷۹	۱۲۲	۱۳۱	۱۶	۱۴۱	۱۹۰	۸۶۵	۶۳/۰	۲۵	۳۳۳۰
۳۷	۴۸	۶۵	۱۲۸	۱۳۷	۱۴	۱۴۷	۱۹۵	۸۴۷	۶۶/۳	۴۰	۳۳۳۱
۳۲	۶۸	۸۲	۱۳۲	۱۴۲	۱۷	۱۵۱	۱۸۰	۸۴۱	۸۱/۸	۲۸	۳۳۳۲
۳۷	۶۳	۷۸	۱۳۰	۱۴۵	۱۹	۱۵۰	۱۹۶	۹۱۸	۷۳/۷	۲۱	۳۳۳۳

تره‌های پشت‌کوره - شاخص‌ها

شماره	طول	عرض	قد نشسته	تناسب	پیشانی و آهنگ	صورت	قسمت‌علیای صورت	بینی	گوش	گوشه و فکین	گوشه و پهنای
۳۳۲۰	۵۸	۳۳	۱/۸	۷۱/۶	۷۸/۰	۱۰۰/۰	۵۵/۵	۷۶/۸	۵۶/۹	۸۱/۳	۸۵/۹
۳۳۲۱	۵۰	۳۲	۱/۵	۷۱/۶	۸۳/۲	۱۰۰/۸	۶۰/۶	۶۴/۹	۶۴/۰	۷۹/۵	۸۵/۸
۳۳۲۲	۵۷	۳۴	۵۲/۵	۷۶/۹	۷۸/۱	۹۲/۴	۵۷/۲	۰۰۰	۵۹/۶	۷۸/۶	۸۷/۱
۳۳۲۳	۵۴	۳۰	۵۲/۷	۷۳/۴	۸۰/۲	۹۳/۱	۵۳/۱	۶۲/۱	۵۵/۶	۷۹/۳	۸۶/۹
۳۳۲۴	۵۳	۳۰	۵۱/۴	۷۵/۰	۷۹/۹	۹۹/۲	۵۹/۸	۵۸/۱	۵۶/۶	۸۱/۱	۸۷/۱
۳۳۲۵	۵۸	۳۳	۵۲/۸	۷۳/۵	۸۳/۱	۹۲/۳	۶۰/۰	۶۶/۷	۵۶/۹	۸۰/۸	۸۶/۹
۳۳۲۶	۵۰	۳۰	۵۲/۵	۷۲/۰	۸۴/۴	۹۴/۱	۵۴/۴	۵۴/۲	۶۰/۰	۷۵/۸	۸۶/۸
۳۳۲۷	۵۶	۳۱	۵۲/۹	۷۲/۱	۷۹/۰	۹۲/۹	۵۸/۳	۵۰/۸	۵۵/۴	۷۴/۴	۷۸/۴
۳۳۲۸	۶۶	۳۳	۵۳/۹	۷۴/۰	۷۷/۹	۹۲/۳	۶۳/۶	۵۰/۰	۵۰/۰	۷۷/۶	۷۹/۰
۳۳۲۹	۶۱	۳۴	۵۴/۰	۷۶/۰	۷۶/۹	۹۰/۷	۵۵/۶	۶۶/۱	۵۵/۷	۸۷/۱	۷۸/۶
۳۳۳۰	۵۳	۳۲	۵۳/۱	۷۴/۰	۸۲/۴	۹۳/۱	۶۰/۳	۵۱/۵	۶۰/۴	۸۳/۲	۸۸/۶
۳۳۳۱	۵۷	۳۹	۵۰/۹	۷۵/۰	۷۷/۵	۹۳/۵	۴۷/۴	۷۷/۰	۶۸/۴	۷۵/۲	۸۳/۲
۳۳۳۲	۶۱	۳۴	۴۶/۳	۸۳/۰	۷۷/۵	۹۳/۰	۵۷/۸	۴۷/۱	۵۵/۷	۷۸/۹	۸۲/۵
۳۳۳۳*	۵۳	۳۸	۵۲/۸	۷۶/۰	۷۹/۳	۸۹/۷	۵۳/۸	۵۸/۷	۷۱/۷	۸	۸۲/۱

* فرد شماره ۳۳۳۳ از امهالی پشت‌کوره نبود و بنابراین این از جدول حذف گردید.

خصوصیات شکل شناسی نرها ای پشت کور

پیشی	چشم	رنگ	رنگ	مو		شماره		
				بافت	شکل			
پوره	لیمرخ	سیاهی	رنگ	رنگ	مجموعه درشت	۳۲۸۱		
باز	محدب	خطدار	لثتدار	قهوه سیر	قهوه سیر	متوسط	مجموعه درشت	۳۲۸۱
متوسط	،	یکنواخت	صاف	سیاه قهوه	،	،	،،،،	۳۲۸۲
متوسط باریک	،	،	قهوه سیر	،	،	،	مجموعه درشت	۳۲۸۳
باز	محدب عمیق	،	،	،	،	،	،	۳۲۸۴
متوسط	محدب	،	،	،	،	،	،	۳۲۸۵
متوسط باریک	،	،	،	،	،	،	مجموعه ریز	۳۲۸۶
متوسط	راست	،	،	،	،	،	مجموعه درشت	۳۲۸۷
،	محدب	خطدار	سبز-قهوه	قهوه سیر	،	،	،	۳۲۸۸
،	،	حلقه دار	قهوه سیر	قهوه سیر	،	،	،	۳۲۸۹
،	موجدار	یکنواخت	سبز قهوه	،	،	،	،	۳۲۹۰
،	راست	خطدار	آبی قهوه	قهوه قرمز	،	،	مجموعه ریز	۳۲۹۱
،	یکنواخت	یکنواخت	،	،،،،	،،،،	،،،،	،،،،	۳۲۹۲

خصوصیات شکل شناسی لرهای پشت گوه

پیش		چشم		مو		شماره	
پره	لرهای	سیاهی	رنگی	رنگی	بافت	شکل	۳۲۹۳
متوسط	محدوب	حلقه‌دار	آبی قهوه‌ای	قهوه‌خاکستری	متوسط	مجمعه درشت	۳۲۹۴
و	و	یکنواخت	لک‌دار	قهوه‌سیر	و	و	۳۲۹۵
باز	راست	حلقه‌دار	و	قهوه‌سیر	و	مجمعه خبیلی درشت	۳۲۹۶
متوسط باز	و	یکنواخت	صاف	آبی قهوه‌ای	متوسط	مجمعه درشت	۳۲۹۷
متوسط	و	و	و	قهوه‌قرمز	و	و	۳۲۹۸
و	و	خط‌دار	و	قهوه‌قرمز	خشخ	و	۳۲۹۹
متوسط باز	و	یکنواخت	و	و	متوسط	مجمعه خبیلی درشت	۳۳۰۰
باز	محدوب	خط‌دار	لک‌دار	سبز قهوه‌ای	قهوه‌سیر	مجمعه درشت	۳۳۰۱
متوسط	و	و	و	و	قهوه‌قرمز	مجمعه درشت	۳۳۰۲
متوسط باز	و	و	و	آبی قهوه‌ای	قهوه‌سیر	مجمعه درشت	۳۳۰۳
باز	راست	یکنواخت	صاف	قهوه‌سیر	و	و	۳۳۰۴
متوسط باز	و	و	و	و	خشخ	و	۳۳۰۵
فشرده	و	خط‌دار	و	آبی قهوه‌ای	و	و	۳۳۰۵

خصوصیات شکل شناسی گره های پشت گوه

شماره	پوش			چشم			باز			شکل	شماره
	پوش	نمبرخ	سپاهی	سپیده	رنگ	رنگ	بافت	بافت	شکل		
۳۳۰۶	متوسط	محدب	یکنواخت	صاف	قهوه سیر	قهوه سیر	متوسط	متوسط	مجدد خپلی درشت	۳۳۰۶	
۳۳۰۷	متوسط باز	د	د	د	د	...	د	د	مجدد درشت	۳۳۰۷	
۳۳۰۸	فشرده متوسط	راست	د	د	آبی قهوه	قهوه سیر	د	د	د	۳۳۰۸	
۳۳۰۹	متوسط	محدب	خط دار	د	قهوه سیر	د	د	د	د	۳۳۰۹	
۳۳۱۰	د	راست	یکنواخت	د	د	د	د	د	د	۳۳۱۰	
۳۳۱۱	د	محدب	د	د	د	د	متوسط	د	د	۳۳۱۱	
۳۳۱۲	د	محدب	خط دار	د	سبز قهوه	د	د	د	د	۳۳۱۲	
۳۳۱۳	د	محدب	...	...	آبی قهوه	د	د	د	د	۳۳۱۳	
۳۳۱۴	باز	راست	یکنواخت	صاف	قهوه سیر	...	د	د	د	۳۳۱۴	
۳۳۱۵	متوسط باز	د	د	د	د	قهوه سیر	د	د	د	۳۳۱۵	
۳۳۱۶	د	د	د	د	د	د	د	د	د	۳۳۱۶	
۳۳۱۷	د	موج دار	خط دار	د	آبی قهوه	د	د	د	...	۳۳۱۷	
۳۳۱۸	فشرده متوسط	محدب	یکنواخت	د	د	...	د	د	مجدد درشت	۳۳۱۸	

خصوصیات شکل شناسی گره های پشت گره

شماره	پوش			چشم			شماره
	شکل	رنگ	رنگ	سپیده	سیاهی	پره	
۳۳۱۹	.....	قهوه سیر	رنگ	صاف	خط دار	محدب	۳۳۱۹
۳۳۲۰	مجدد در پشت	د	د	د	یکنواخت	راست	۳۳۲۰
۳۳۲۱	د	د	د	د	د	د	۳۳۲۱
۳۳۲۲	د	د	قهوه سیر	د	د	محدب	۳۳۲۲
۳۳۲۳	د	متوسط	قهوه قرمز	لک دار	خط دار	راست	۳۳۲۳
۳۳۲۴	د	د	قهوه سیر	صاف	یکنواخت	د	۳۳۲۴
۳۳۲۵	د	د	د	.....	.....	محدب	۳۳۲۵
۳۳۲۶	د	د	قهوه قرمز	صاف	حلقه دار	راست	۳۳۲۶
۳۳۲۷	د	خشن	قهوه سیر	د	خط دار	د	۳۳۲۷
۳۳۲۸	د	.....	د	د	حلقه دار	محدب	۳۳۲۸
۳۳۲۹	.....	د	قهوه سیر	د	یکنواخت	راست	۳۳۲۹
۳۳۳۰	مجدد در پشت	.....	د	د	خط دار	د	۳۳۳۰
۳۳۳۱	د	د	سیاه	د	یکنواخت	د	۳۳۳۱
۳۳۳۲	د	د	قهوه سیر	د	د	د	۳۳۳۲
۳۳۳۳	د	د	د	د	د	محدب مقعر	۳۳۳۳

اندازه‌ها و شاخص‌های نرهای پشت کوه

C. V.	S. D.	میانگین	حد	تعداد	اندازه‌ها
$2/0.1 \pm 3.0/30$	$.611 \pm 9/10$	$.86 \pm 3.0/10$	70-20	52	سن
$.22 \pm 3/26$	$.36 \pm 0/49$	$.51 \pm 168/63$	184-100	52	قد
$.26 \pm 3/94$	$.23 \pm 3/51$	$.33 \pm 89/11$	98-81	52	قد نشسته
$.19 \pm 2/92$	$.37 \pm 0/00$	$.52 \pm 189/99$	202-173	52	طول سر
$.27 \pm 4/09$	$.38 \pm 0/76$	$.54 \pm 14.6/68$	102-129	52	عرض سر
$.22 \pm 3/28$	$.20 \pm 3/76$	$.30 \pm 114/50$	128-100	52	حد اقل قطر پیشانی
$.26 \pm 3/90$	$.30 \pm 0/20$	$.49 \pm 134/70$	149-120	52	قطر استخوان دو گونه
$.31 \pm 4/63$	$.32 \pm 4/88$	$.46 \pm 100/42$	120-94	52	قطر فکین
$.33 \pm 4/94$	$.41 \pm 6/20$	$.58 \pm 126/40$	144-110	52	طول کل صورت
$.52 \pm 7/80$	$.41 \pm 6/10$	$.58 \pm 78/30$	94-60	52	طول قسمت علیای صورت
$.62 \pm 9/26$	$.38 \pm 0/76$	$.54 \pm 62/22$	70-48	51	طول بینی
$.67 \pm 9/99$	$.24 \pm 3/04$	$.33 \pm 30/70$	48-28	51	عرض بینی

اندازه ها و شاخص های لرزهای پشت کوه

C. V.	S. D.	میانگین	حد	تعداد	
$104 \pm 8/11$	$31 \pm 4/64$	$.143 \pm 07/18$	$67-48$	02	طول گوش
$93 \pm 9/07$	$121 \pm 3/12$	$.129 \pm 32/61$	$40-26$	02	عرض گوش
					شاخص د
$124 \pm 3/60$	$113 \pm 1/90$	$.118 \pm 02/84$	$07-46$	02	قد نشسته نسبی
$129 \pm 4/32$	$121 \pm 3/21$	$.130 \pm 74/20$	$80-68$	02	سر
$128 \pm 4/21$	$123 \pm 3/42$	$.132 \pm 81/19$	$92-70$	02	پیشانی و آهیانه
$123 \pm 3/40$	$119 \pm 2/92$	$.127 \pm 84/08$	$90-76$	02	گونه و پیشانی
$120 \pm 3/78$	$120 \pm 2/97$	$.128 \pm 78/64$	$89-72$	02	گونه و فک
$138 \pm 0/70$	$130 \pm 0/30$	$.100 \pm 93/80$	$104-80$	02	صورت
$107 \pm 8/68$	$134 \pm 0/07$	$.147 \pm 08/43$	$79-46$	02	قسمت علیای صورت
$93 \pm 13/93$	$03 \pm 8/00$	$.176 \pm 07/42$	$79-44$		بینی
$63 \pm 9/07$	$36 \pm 0/44$	$.101 \pm 06/82$	$72-40$		گوش

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۲۳

مجموع	قد			تعداد
	بلند	متوسط	کوتاه	
	(x-۱۶۹/۵)	(۱۶۹/۴-۱۶۰/۶)	(۱۶۰/۵-x)	
۵۲	۲۳	۲۶	۳	
۱۰۰/۰۰	۴۴/۲۳	۵۰/۰۰	۵/۷۷	درصد

شاخص سر

مجموع	سر			تعداد
	سر کوتاه	سر متوسط	سر بلند	
	(x-۸۲/۶)	(۸۲/۵-۷۶/۶)	(۷۶/۵-x)	
۵۲	۱	۱۱	۴۰	
۹۹/۹۹	۱/۹۲	۲۱/۱۵	۷۶/۹۲	درصد

شاخص کل صورت

مجموع	صورت			تعداد
	صورت باریک	صورت متوسط	صورت پهن	
	(x-۸۹/۵)	(۸۹/۴-۸۴/۶)	(۸۴/۵-x)	
۵۲	۴۳	۶	۳	
۱۰۰/۰۰	۸۲/۶۹	۱۱/۵۴	۵/۷۷	درصد

شاخص بینی

مجموع	بینی			تعداد
	بینی پهن	بینی متوسط	بینی باریک	
	(x-۸۳/۵)	(۸۳/۴-۶۷/۵)	(۶۷/۴-x)	
۵۱	۰	۶	۴۵	
۱۰۰/۰۰	-	۱۱/۷۶	۸۸/۲۴	درصد

کارگران ری و افراد متفرقه

با اجازه و لطف آقای دکتر اریک اشمیدت موفق شدیم بیست و دو نفر از کارگران حفاریات ری را در تاریخ ۱۱ اوت ۱۹۳۴ اندازه گیری کرده و مورد مطالعه قرار دهیم . در این عملیات دکتر والتر کندی عهده دار ثبت اطلاعات بود . چون کارگران ری از نقاط مختلف مملکت بودند بدست آمدن ارقام حد متوسط امکان پذیر نبود . بنابراین ناچاریم اطلاعات خود را درباره افراد یا گروههای کوچک متفرقه از نظر خوانندگان بگذرانیم . اطلاعات درباره این افراد از قرار زیر است :

شماره ۳۴۵۶ : اهل امیرآباد قزوین - قد متوسط کوتاه - سر متمایل بدرازی و باریک - صورت پهن و دراز - بینی پهن و کوتاه - خال کوبی روی میج راست و برای رفع درد .

شماره ۳۴۵۷ : اهل دامغان - قد کوتاه - سر خیلی کوتاه و پهن باشاخص سر کوتاهی - صورت کوتاه و باریک - بینی کوتاه و خیلی باریک .

شماره ۳۴۵۸ (تصویر ۱۳۸ - شکل ۳ و ۴) : اهل دامغان - قد کوتاه متوسط - سر خیلی کوتاه و خیلی پهن باشاخص خیلی سر کوتاهی (۶/۹۴) - صورت از لحاظ طول معمولی پهن ولی و مثلثی شکل - بینی دراز و باریک - دندانها لکه دار - خال کوبی هیچ .

بنظر می رسد که این فرد از لحاظ نوع با افراد سمت غربی فلات ایران فرق داشته باشد .

شماره ۳۴۵۹ (تصویر ۱۳۵ - شکل ۳ و ۴) اهل دامغان - قد بلند - سر کوتاه و پهن باشاخص سر کوتاه - صورت باریک و خیلی کوتاه - بینی دراز متوسط و خیلی باریک - دندانها نامنظم - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۰ (تصویر ۱۴۰ - شکل ۲ و ۱) : اهل دامغان - قد بلند - نشسته خیلی بلند - سر از لحاظ طول متوسط از لحاظ عرض باریک باشاخص متوسط - قسمت علیای صورت پهن و عرض دو گونه باریک - صورت خیلی دراز بخصوص ارتفاع قسمت علیا - بینی خیلی دراز و با عرض متوسط . علامت آبله .

شماره ۳۴۶۱ (تصویر ۱۳۷ - شکل ۲ و ۱) : اهل دامغان - قد خیلی

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۲۵

بلند - طول و عرض سر متوسط با شاخص سر متوسط - صورت پهن و متوسط از حیث طول - قسمت علیای صورت دراز - بینی نسبتاً دراز با پره های باز - دندانها منظم - چشم چپ کمی چپ - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۲ (تصویر - ۱۳۶ - شکل ۱ و ۲) : اهل دامغان - قد کمی بلند تر از متوسط - سردراز و نسبتاً عریض با شاخص سر متوسط - قسمت علیای و سفلی صورت باریک با قوس گونه عریض - صورت کوتاه - بینی دراز متوسط با پره های باز - دندانها با منظم - موی سر خاکستری و ریخته - مو حنا بسته برای جلوگیری از ریزش - حنا روی ناخن ها برای زیبایی - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۳ (تصویر ۱۳۶ - شکل ۳ و ۴) : اهل دولت آباد نزدیک سلطان آباد - قد کوتاه - سردراز و باریک با شاخص سر دراز - صورت باریک و خیلی کوتاه - بینی کوتاه و باریک - دندانهای جلو خیلی منظم - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۴ (تصویر ۱۴۰ - شکل ۳ و ۴) : اهل ناحیه آب گنجان - شهرستان اصفهان - قد بلند - سردراز متوسط و پهن با شاخص سر متوسط - صورت پهن با گونه پهن و خیلی دراز - بینی متوسط دراز با پره های باریک - دندانهای نسبتاً منظم - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۵ (تصویر ۱۳۴ - شکل ۱ و ۲) : اهل حسین آباد نزدیک سلطان آباد اراک - قد متوسط کوتاه - سر خیلی دراز و باریک با شاخص سردراز - صورت پهن و کوتاه - بینی خیلی کوتاه و خیلی پهن - دندانها منظم و لک دار - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۶ (تصویر ۱۳۸ - شکل ۱ و ۲) : اهل حسین آباد نزدیک سلطان آباد اراک - قد بلند متوسط - سر از لحاظ طول و عرض متوسط با شاخص سر متوسط - صورت پهن و از حیث طول متوسط - بینی از حیث طول و عرض متوسط - دندانها منظم - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۷ (تصویر ۱۳۹ - شکل ۳ و ۴) : اهل حسین آباد نزدیک سلطان آباد اراک - قد متوسط کوتاه - سر از لحاظ طول و عرض متوسط با شاخص سر متوسط - صورت پهن بخصوص از لحاظ عرض حانه و خیلی کوتاه - بینی

کوتاه و از حیث عرض متوسط - دندان‌ها منظم - لکه‌های سفید مو - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۸ (تصویر ۱۳۷ - شکل ۳ و ۴) : اهل قم - قد متوسط با طول تنه کوتاه - سر دراز و باریک با شاخص سر خیلی دراز - صورت پهن بخصوص در حداقل قطر پیشانی و کوتاه در قسمت سفلی - بینی از حیث طول متوسط و خیلی پهن بطوریکه دال برداشتن خون سیاهپوست میکند که لب کلفت نیز مؤید آنست - دندانها منظم - علائم آبله - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۶۹ : اهل تنجار نزدیک سلطان آباد اراک - قد متوسط که شاید در اثر سن (۱۸) باشد - سر دراز و باریک با شاخص سر دراز - صورت باریک و متوسط از حیث طول - بینی متوسط از حیث طول و عریض تر از متوسط - دندانها نامنظم و کمی لک دار - قسمت بزرگی در فرق سر بدون مو - دو خط جای زخم که تا ۵ سانتیمتر قطر دارد بر شکم و سینه .

شماره ۳۴۷۰ : اهل تنجار نزدیک سلطان آباد اراک - قد خیلی بلند بخصوص در پاها - سر دراز و خیلی باریک با شاخص سر دراز - صورت باریک و متوسط از لحاظ طول - بینی متوسط از حیث طول و کمی پهن تر از متوسط - دندانها بزرگ و منظم - چشم راست دارای زخم - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۷۱ : اهل تنجار نزدیک سلطان آباد اراک - قد بلند با تنه دراز - سر دراز و پهن متوسط با شاخص سر متوسط - صورت پهن و کمی درازتر از معمولی - بینی کوتاه و باریک - دندانها لک دار - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۷۲ (تصویر ۱۳۹ - شکل ۱ و ۲) : اهل شیراز - قد کوتاه - سر دراز و باریک با شاخص سر دراز - صورت باریک و کوتاه با طول قسمت علیای صورت دراز - بینی خیلی کوتاه و باریک - دندانها کمی نامنظم - خال کوبی هیچ .

شماره ۳۴۷۳ (تصویر ۱۳۴ - شکل ۳ و ۴) : اهل حسین آباد نزدیک سلطان آباد اراک - قد متوسط - سر خیلی دراز و پهن متوسط با شاخص سر دراز - صورت پهن و کوتاه - بینی متوسط از لحاظ طول و خیلی باریک - دندانها منظم - علامت آبله - خال کوبی هیچ .

کارگران ری

در میان هیجده نفر افراد هشت نفر از ناحیه سلطان آباد اراك و شش نفر از دامغان بودند . برای بدست آوردن ارقام تطبیقی میانگین های افراد زیر محاسبه شده است

(۱) از سری سلطان آباد : افراد شماره ۳۴۶۳ و ۳۴۶۵ - ۳۴۶۷ ، ۳۴۶۹ - ۳۴۷۱ ، ۳۴۷۳ .

(۲) از سری دامغان : افراد شماره ۳۴۵۷ - ۳۴۶۲ .

مقایسه بین این دو گروه نشان میدهد که در ارقام میانگینی آنها اختلاف قابل ملاحظه ای وجود دارد . سری دامغان مرکب است از شش کارگر که دکتر اريك اشمیدت در حفاری نزدیک دامغان از آنها استفاده کرده و بعداً برای سر- عملگی حفاری ری آنها را به ری آورده است .

سن = هر دو گروه از سالمندان جوان تشکیل شده و فقط يك اختلاف جزئی بین آنها وجود داشت .

قد = مردان سلطان آباد $2/5$ میلیمتر بلند تر از مردان دامغان هستند . دسته اول تقریباً مساوی با رقم هادن Haddon برای پادیه نشین ها هستند که قد آنها $166/0$ میباشد و دسته دوم کمی بلند تر از رقم او برای قد افراد مدیترانه ($161/5$) میباشد .

طول قسمت سفلی پا = بین دو گروه در این اندازه اختلاف قابل ملاحظه وجود دارد و نشان میدهد که بلندی قد افراد سلطان آباد مربوط به طول و درازی پای آنها است . در حالیکه با مقایسه با گروه های دیگر ایران پای آنها نسبتاً کوتاه و طول تنه آنها زیاد است .

قد نشسته = طول تنه در دو گروه تقریباً یکسان است .

طول سر = کارگران دامغان سر خیلی کوتاه ($180/00$) دارند و کارگران سلطان آباد از حیث طول سر متوسط ($187/63$) میباشد .

عرض سر = مردان دامغان دارای سر پهن ($147/00$) و مردان سلطان آباد سر خیلی باریک ($138/75$) هستند .

حداقل قطر پیشانی = مردان سلطان آباد پیشانی عریض متوسط دارند در صورتیکه در بین مردان دامغان رقم $115/66$ خیلی زیاد بنظر آید تا اینکه

تصاویر مورد بررسی قرار گرفت بخصوص تصویر فرد شماره ۳۴۵۸ (تصویر ۱۳۸-
شکل ۳ و ۴) و معلوم شد که حداقل قطر پیشانی او ۱۲۱ است .

عرض دو گونه = میانگین گروه سلطان آباد ۴ میلیمتر باریکتر از رقم
مردان دامغان است که رقم عرض صورت آنها یعنی ۱۳۶/۰ تقریباً نزدیک حد
متوسط معمولی این ناحیه یعنی ۱۳۴/۰ میباشد .

عرض فکین = فکین مردان سلطان آباد عریض است در حالیکه مردان
دامغان با رقم ۱۰۶/۶۶ فکین باریکتر از سایر گروههای ایران بجز لرها
میباشند .

طول صورت = در هر دو گروه صورت کوتاه است و گروه سلطان آباد
در طبقه خیلی کوتاه قرار دارند .

طول قسمت علیای صورت = مردان سلطان آباد قسمت علیای صورت
باریکتر از دامغانیها دارند .

طول بینی = در هر دو گروه بینی کوتاه است .

عرض بینی = در بین مردان دامغان بینی باریک (۳۲/۳۳) است و در
بن گروه سلطان آباد ۲/۵ میلیمتر عریض تر است .

طول و عرض گوش = گوش در هر دو گروه نسبتاً کوتاه و پهن است و
در اندازه گیری اختلاف زیادی بین افراد دو گروه مشاهده نشد .

شاخص قد نشسته نسبی = این شاخص در مورد گروه سلطان آباد بعلت
کوتاهی نسبی تنه کمتر از کارگران دامغان بود اگر چه مردان سلطان آباد دارای
تنه دراز تر از مردم کناره و یزد خواست و یهودیها بودند .

شاخص سر = بین دو گروه فرق مشخصی از لحاظ شکل سر وجود
داشت . گروه سلطان آباد دارای شاخص سر دراز (۷۳/۹۸) بودند که نزدیک
میانگین شاخص سر نوع مدیترانه است در حالیکه اهالی دامغان با شاخص
(۸۱/۹۰) در قسمت بالا شاخص سر متوسط بودند . نتیجه در جدول زیر بخوبی
مشهود است .

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۲۹

مردم	$x - ۷۶/۵$	$۸۲/۵ - ۷۶/۶$	$x - ۸۲/۶$	مجموع
دامغان	۱	۳	۲	۶
سلطان آباد	۷	۱	۰	۸

شاخص پیشانی و آهیانه = در گروه سلطان آباد این شاخص بعلت اختلاف

در عرض سر بالا تر از مردان دامغان بود که دارای پیشانی عریض بودند در حالیکه سلطان آبادیها پیشانی باریک داشتند .

شاخص گونه و پیشانی = در حالیکه مردان دامغان از حیث عرض دو

گونه و حداقل قطر پیشانی عریض تر از گروه سلطان آباد بودند شاخص اندازه این دو تقریباً در هر دو گروه یکسان بود ولی بعلت داشتن پیشانی عریضتر از چهار گروه ایرانی دیگر زیاد تر بود .

شاخص گونه و فکین = این شاخص در مورد مردم سلطان آباد بالاتر

از کارگران دامغان و گروههای دیگر ایران است زیرا عرض فکین مردان سلطان آباد از ۲ تا ۶ میلیمتر زیاد از حد وسط عرض سایرین میباشد .

شاخص صورت = اگر چه اختلاف قابل ملاحظه در اندازه های مطلق

مشاهده میشود زیرا مردان دامغان صورت دراز تر دارند ولی چون در ضمن عرض صورت آنان با طول صورت تطبیق میکند نتیجه آن شاخص کمتر از کارگران سلطان آباد میشود .

شاخص قسمت علیای صورت = این شاخص در مورد مردان دامغان

کمی زیاد تر از مردم ناحیه سلطان آباد است بعلت آنکه قسمت علیای صورت گروه دامغان دراز تر است .

شاخص بینی = اگر چه هر دو گروه در طبقه بینی باریک واقع شدند

اختلاف قابل ملاحظه بین آنها دیده شد . شاخص بینی گروه سلطان آباد $۸/۷۱$

تفاوت باریک از مردمان دامغان است .

شاخص گوش = در این مورد بین دو گروه اختلاف مهمی مشاهده نشد .

خلاصه

يك فرد متوسط معمولی دامغانی بر اساس آزمایش شش نفر تقریباً از حیث قد کوتاه متوسط مطابق سایر گروههای ایرانی است ولی پای او کوتاهتر است و دارای سر کوتاه پهن و پیشانی عریض و صورت پهن متوسط و قسمت سفلی صورت باریک و با وجود داشتن قسمت علیای صورت دراز دارای صورت کوتاه و بینی کوتاه و باریک و گوش کوتاه و عریض متوسط میباشد .

يك فرد متوسط معمولی سلطان آباد بر اساس آزمایش هشت نفر اهل محل قد دراز متوسط و تنه نسبتاً دراز دارد و دارای سر دراز متوسط و حیلی باریک و پیشانی متوسط و صورت باریک و طول کل صورت کوتاه و بینی کوتاه و پهن و گوش کوتاه پهن متوسط میباشد .

فرق بین گروه سلطان آباد با گروه دامغان در موارد زیر است : - قد درازتر - سر درازتر و باریکتر - پیشانی باریکتر - صورت کوتاهتر و مربعتر و بینی کوتاهتر و پهن تر .

بنا بر این بطوریکه مشاهده میشود بین دو گروه بررسی سده در ری اختلافات مهم وجود دارد. گروه اراکی بنظر میرسد که متعلق بدسته‌ای باشد که شاخص سر دراز و صورت باریک و بینی باریک میباشد . اندازه گیریهای سری دامغان از قسمت شرق مرکزی ایران علامت احتلاط یا ترکمن را نشان میدهد . این مطلب کاملاً صحیح بنظر میرسد زیرا دامغان بین دشت کویر و دامنه کوه البرز در سر راه بین ترکستان شوروی و طهران قرار گرفته و احتمال مرود که حملات بسیاری از این ناحیه صورت گرفته باشد .

مردم شناسی جسمانی ایران - ۱۳۳۹

اندازه ها و شاخص های کراگران حفریات ری

سلطان آباد	دامغان	تعداد افراد اندازه ها
۸	۶	سن
۲۶	۲۷	قد
۱۶۷/۶۷	۱۶۴/۱۷	قد نشسته
۸۴/۲۳	۸۴/۴۸	طول پا
۸۲/۴۴	۷۹/۶۹	طول سر
۱۸۷/۶۳	۱۸۰/۰۰	عرض سر
۱۳۸/۷۵	۱۴۷/۰۰	حد اقل قطر پیشانی
۱۱۲/۶۳	۱۱۵/۶۶	عرض دو گونه
۱۳۲/۰۰	۱۳۶/۰۰	عرض فکین
۱۱۱/۲۵	۱۰۶/۶۶	طول کل صورت
۱۲۰/۷۵	۱۲۲/۳۳	طول قسمت علیای صورت
۷۱/۰۰	۷۴/۱۷	طول بینی
۵۲/۰۰	۵۶/۳۳	عرض بینی
۳۴/۸۸	۳۲/۳۳	طول گوش
۵۶/۷۵	۵۶/۶۶	عرض گوش
۳۵/۵۰	۳۵/۸۳	شاخص ها
۵۰/۵۰	۵۱/۳۳	قد نشسته نسبی
۷۳/۹۸	۸۱/۹۰	سر
۸۰/۸۶	۷۸/۷۸	پیشانی و آهیانه
۸۵/۳۹	۸۵/۰۸	گونه و پیشانی
۸۴/۲۶	۸۱/۴۳	گونه و فك
۹۱/۶۳	۹۰/۰۰	کل صورت
۵۳/۸۵	۵۴/۵۲	قسمت علیای صورت
۶۵/۹۸	۵۷/۲۷	بینی
۶۳/۲۴	۶۳/۷۵	گوش

نگارخانه‌های - اداره ها

شماره	م	ف	کد ثبت	طول و آندامی عرض - پس از بر سر	حدائق تعداد پوشش	مساحت مربع متری	عرض فکین طول صورت	طول لکس عدای صورت	طول پس عرض	
۳۴۵۶*	۴۷	۱۵۸/۰	۸۰۳	۱۸۸	۱۲۷	۱۱۸	۱۳۷	۱۱۰	۱۲۸	
گروه دامغان										
۳۴۵۷	۲۵	۱۵۲/۴	۷۵۱	۱۷۲	۱۴۷	۱۱۲	۱۲۸	۱۰۹	۱۱۸	
۳۴۵۸	۳	۱۵۸/۴	۷۹۷	۱۶۷	۱۵۸	۱۲۱	۱۴۱	۱۱۴	۱۲۲	
۳۴۵۹	۲۳	۱۶۱/۶	۸۲	۱۷۶	۱۴۴	۱۱۱	۱۳۳	۱۰۵	۱۱۴	
۳۴۶۰	۳۵	۱۷۲/۳	۹۱۲	۱۸۲	۱۳۸	۱۱۷	۱۳۶	۱۰۸	۱۳۶	
۳۴۶۱	۲۵	۱۰۴/۵	۸۹۷	۱۸۷	۱۴۷	۱۲۲	۱۳۹	۱۱۷	۱۲۶	
۳۴۶۲	۲۵	۱۶۵/۱	۸۹۲	۱۹۱	۱۴۸	۱۱۱	۱۳۹	۱۱۱	۱۱۸	
گروه سلطان آباد										
۳۴۶۳	۲۰	۱۶۳/۱	۸۲۳	۱۹۲	۱۰۳	۱۱۳	۱۳۰	۱۱۰	۱۱۶	
۳۴۶۴*	۲۲	۱۷/۷	۸۲۳	۱۸۹	۱۰۷	۱۱۸	۱۴۴	۱۱۵	۱۳۱	
۳۴۶۵	۱۸	۱۶۵/۰	۸۶	۱۹۱	۱۳۶	۱۱۳	۱۳۱	۱۰۱	۱۱۹	
۳۴۶۶	۳	۱۶۶/۳	۸۱۶	۱۸۵	۱۳۹	۱۱۶	۱۳۱	۱۱۳	۱۲۴	
۳۴۶۷	۳۵	۱۶۶/۱	۸۵	۱۸۳	۱۴۱	۱۱۷	۱۳۵	۱۱۶	۱۱۷	
۳۴۶۸*	۲۱	۱۶۵/۱	۷۹۳	۱۸۹	۱۳۴	۱۲۲	۱۳۶	۱۱۶	۱۱۹	
۳۴۶۹	۱۸	۱۰/۵	۱۷۲	۱۸۶	۱۳۷	۱۰۵	۱۲۳	۱۰۳	۱۲۱	
۳۴۷۰	۲۵	۱۰/۳	۸۲۵	۱۸۰	۱۳۳	۱۰۹	۱۲۶	۱۰۱	۱۳۶	
۳۴۷۱	۴۴	۱۰/۷	۸۷۲	۱۸۸	۱۴۱	۱۱۵	۱۴۱	۱۲۱	۱۲۷	
۳۴۷۲*	۳۵	۱۶۰/۵	۱۲۲	۱۸۸	۱۳۳	۱۰۸	۱۳۶	۱۰۷	۱۱۵	
۳۴۷۳	۱۱	۱۶۰/۶	۸۶۰	۱۹۳	۱۴۰	۱۱۳	۱۳۲	۱۱۱	۱۱۰	

* از سری جدید گردید.

افراد متفرقه از ایران

در زیر اطلاعات و مشاهدات مخصوص هفت نفر ایرانی که همیشه جزء هیچیک ارگروههای عشایری آنها را بشمار آورد داده میشود .

شماره ۳۵۷۳ - کرد از قبیله حماسی از برداسیر - حال کوبی هیچ -
دندانها زنگ زده - در زندان سلیمانیه در تاریخ ۵ ژوئیه ۱۹۳۴ مشاهده شد.

شماره ۳۵۷۴ - کرد ارسلیمانیه شرقی - حال کوبی هیچ - پس سر صاف -
در زندان کرکوک در تاریخ ۳ ژوئیه ۱۹۳۴ مشاهده شد - توسط وینفرد سمیتون Winifred Smeaton که اکنون بانو همرتامس است .

شماره ۳۵۷۵ - که از ناحیه کرمانشاه - حال کوبی - تصویر آهو روی

خصوصیات شکل شناسی کارگران ری

شماره	شکل	پایه	رنگ	چشم	سیاه	نرخ	بیماری
۳۴۵۶	...	...	...	سبز قهوه	صاف	حلقه دار	متوسط
۳۴۵۷	محصود درشت	خشن متوسط	قهوه تیره	قهوه سیر	یکنواخت	محدب	فشرده متوسط
۳۴۵۸	...	خشن	سیاه	...	...	...	متوسط
۳۴۵۹	...	متوسط نرم	...	سبز قهوه	لک دار	خط دار	...
۳۴۶۰	...	خشن متوسط	سیاه خاکستری	قهوه سیر	صاف	یکنواخت	...
۳۴۶۱	...	متوسط	قهوه سیر	...	...	...	...
۳۴۶۲	...	متوسط نرم	...	...	...	...	متوسط باز
۳۴۶۳	...	...	...	...	...	مقعر	متوسط
۳۴۶۴	...	خشن	سیاه	...	...	محدب مقعر	فشرده
۳۴۶۵	...	نرم	قهوه	...	...	مقعر	متوسط باز
۳۴۶۶	محدب ریز	متوسط	...	...	...	...	...
۳۴۶۷	...	...	سیاه	...	...	...	...
۳۴۶۸	...	...	قهوه سیر	سبز روشن قهوه	لک دار	خط دار	باز
۳۴۶۹	محصود درشت	متوسط	سیاه	سبز قهوه	حلقه دار	راست	متوسط
۳۴۷۰	...	...	قهوه سیر	...	خط دار	...	...
۳۴۷۱	...	...	...	قهوه سیر	صاف	یکنواخت	...
۳۴۷۲	...	...	...	...	...	محدب مقعر	...
۳۴۷۳	محصود درشت	خشن متوسط	سیاه	...	...	...	...

شماره ۳۵۷۸ - آسوری از قبیله جاور نزدیک ارومیه . خال کوبی هیچ -
 برادر فرد شماره ۳۵۷۹ صورت مثلث شکل - دندانها منظم . در ری ۲ اوت
 ۱۹۳۴ مشاهده شد .

شماره ۳۵۷۹ - آسوری از قبیله جاور نزدیک ارومیه - خال کوبی .
 لشکر کشی روی بازوی راست در همدان خال کوبی شده است . برادر شماره ۳۵۷۸ -
 دندانها منظم - در ری ۲ اوت ۱۹۳۴ مشاهده شد .

سه نفر کرد شمال غربی ایران دارای قد کوتاه (۱۶۱/۷ - ۱۶۲/۱) ولی
 تنه دراز بودند . سر آنها از لحاظ طول کوتاه یکی از آنها خیلی کوتاه (۱۷۸)
 و از لحاظ عرض خیلی عریض (۱۵۲ - ۱۶۰) بود که در نتیجه شاخص سر آنها

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۳۵

کوتاه گردید. قسمت علیای صورت و عرض دو گونه متعادل بدرازی و قسمت سفلی صورت باریک بود. طول صورت برای این ناحیه درازاست و طول بینی زیاد و پره بینی کمی باز بود. چنانکه انتظار میرود این کردهای ایرانی از لحاظ اندازه گیری شبیه کردهای سلیمانیه هستند زیرا کردهای ایران و عراقی از یک نژاد میباشند. لازم است یک سری از کردهای ایران بخصوص از جف اندازه گیری شوند تا با افراد اندازه گیری شده در ۱۹۳۴ در زاخو و عقره و رواندیز و سلیمانیه مقایسه بعمل آید. از آنجائیکه در جنوب شرقی ایران نیز تعدادی کرد وجود دارد باید از آنها نیز بمنظور مقایسه آماری اندازه گیری بعمل آید.

سه نفر آسوری اهل ارومیه از لحاظ قد از کردها کوتاهتر بنظر میرسند. طول و عرض سر آنها کمتر و در نتیجه در طبقه خیلی کوتاه سر قرار میگیرند. صورت آنها کوتاهتر و باریکتر است و ظاهراً قسمت سفلی صورت آنها طول کمتری دارد. بینی آنها دراز و از بینی کردها بطور قابل ملاحظه باریکتر است.

نویسنده موفق شد در عراق از ۱۰۶ نفر آسوری مرد اندازه گیری

اندازه ها و شاخص های افراد متفرقه ایران

شماره	قد	عرض سر	طول بینی	عرض سر	عرض سر	عرض سر	عرض سر	عرض سر	عرض سر	عرض سر	عرض سر	عرض سر
۳۵۲۳	۱۶۲/۱	۱۸۱	۱۸۸	۱۵۳	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸
۳۵۷۴	۱۶۱/۷	۸۴۷	۱۸۳	۱۶۰	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸
۳۵۰۵	۱۶۱/۷	۸۴۷	۱۷۸	۱۵۲	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱
۳۵۷۶	۱۶۵/۰	۷۸۲	۱۸۴	۱۴۶	۱۱۲	۱۱۲	۱۱۲	۱۱۲	۱۱۲	۱۱۲	۱۱۲	۱۱۲
۳۵۷۷	۱۵۶/۰	۷۸۴	۱۷۴	۱۵۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱
۳۵۷۸	۱۶۰/۵	۸۳۳	۱۷۲	۱۴۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸
۳۵۷۹	۱۶۱/۶	۸۳۷	۱۸۲	۱۵۴	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳
شماره	طول گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش	عرض گوش
۳۵۲۳	..	..	۵۴/۳	۸۳/۵	۷۲/۸	۹۵/۰	۵۲/۵	۶۶/۱	۸۵/۸	۸۰/۸	..	..
۳۵۷۴	۵۳	۳۴	۵۲/۴	۸۷/۴	۶۷/۶	۸۵/۸	۵۶/۱	۷۱/۲	۷۵/۶	۶۵/۲	۷۶/۶	۷۵/۶
۳۵۷۵	۵۲	۳۲	۵۱/۸	۸۵/۴	۷۳/۰	۸۹/۷	۵۵/۹	۵۹/۲	۷۸/۷	۶۱/۵	۸۱/۶	۷۸/۷
۳۵۷۶	۶۴	۳۸	..	۸۰/۲	۷۶/۲	۸۹/۶	۵۳/۰	۵۹/۳	۷۴/۶	۵۹/۴	۸۳/۶	۷۴/۶
۳۵۷۷	۶۳	۳۷	۵۱/۶	۸۶/۸	۷۴/۲	۸۸/۶	۵۵/۲	۵۷/۱	۸۶/۶	۵۸/۷	۸۳/۶	۸۶/۶
۳۵۷۸	۴۹	۳۲	۵۱/۹	۸۶/۶	۷۳/۰	۱۰۰/۸	۶۱/۶	۴۹/۲	۸۱/۶	۶۵/۳	۸۶/۶	۸۱/۶
۳۵۷۹	۵۶	۳۴	۵۱/۸	۸۴/۶	۷۳/۴	۹۲/۸	۶۱/۸	۳۹/۴	۷۵/۷	۴۲/۹	۸۳/۶	۷۵/۷

Winifred Smeaton Thomas وینفرد اسمیتون تامس
 درین آسوری اندازه گیری کزد . سه فرد آسوری که در ایران اندازه ...
 نگیزی شده از حیث میانگین اندازه‌ها با آسوریهای عراق مطابقت دارند .
 یگانه مسلمانانی که خود را در بین گروه یهودی وارد کرد از حیث قد
 متوسط واز سر کوتاه و بعلت پاریکی فکین دارای صورت مثلث شکل بود .

مقایسه چهار گروه ایران

در قسمتهای گذشته این کتاب هر یک از چهار گروه ایرانی که توسط
 نویسنده بررسی و اندازه گیری شده بصورت واحد جدا گانه مورد مطالعه قرار
 گرفته است . اکنون مسئله مقایسه مستقیم این چهار گروه پیش میآید تا موارد
 شباهت و اختلاف آنها آشکار گردد .

جدول مقایسه میانگینها

اندازه‌ها	لرها	یرد حواست	کماره	یهودیه
سن	۳۰/۱۵	۳۷/۸۵	۳۷/۲۵	۳۹/۳۰
قد	۱۶۸/۶۳	۱۶۴/۷۹	۱۶۵/۵۴	۱۶۴/۹۴
قد نشسته	۸۹/۱۱	۸۹/۶۶	۸۱/۹۷	۸۰/۸۴
طول ساق پا	۷۹/۵۲	۸۵/۱۳	۸۳/۵۷	۸۴/۱۰
طول سر	۱۸۹/۹۹	۱۹۲/۵۱	۱۸۷/۰۲	۱۸۶/۰۶
عرض سر	۱۴۰/۶۸	۱۴۱/۵۵	۱۴۲/۹۶	۱۴۴/۲۸
حداقل قطر پیشانی	۱۱۴/۵۰	۱۱۲/۸۷	۱۱۲/۱۴	۱۱۱/۹۰
عرض دو گونه	۱۳۴/۷۰	۱۳۴/۵۰	۱۳۳/۳۵	۱۳۴/۲۰
عرض فکین	۱۰۵/۴۲	۱۰۹/۵۸	۱۰۷/۷۸	۱۰۷/۸۶
طول کل صورت	۱۲۶/۴۰	۱۲۱/۰۰	۱۲۲/۴۰	۱۲۳/۴۵
طول قسمت علیای صورت	۷۸/۳۵	۶۹/۶۰	۷۱/۷۵	۷۲/۴۰
طول بینی	۶۲/۲۲	۵۱/۲۲	۵۱/۶۶	۵۳/۸۲

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۳۳

عرض بینی	۳۵/۷۵	۳۲/۸۴	۳۳/۸۱	۳۴/۱۹
طول گوش	۵۷/۱۸	۵۸/۷۰	۵۹/۵۴	۵۸/۹۸
عرض گوش	۳۲/۶۱	۳۵/۶۱	۳۶/۳۳	۳۵/۷۹
شاخص‌ها				
قد نشسته نسبی	۵۲/۸۴	۴۸/۱۶	۴۹/۲۴	۴۹/۲۰
سر	۷۴/۲۵	۷۳/۵۰	۷۶/۴۴	۷۷/۴۳
پیشانی و آهیانه	۸۱/۱۹	۷۹/۹۹	۷۸/۶۴	۷۷/۷۷
گونه و پیشانی	۸۴/۵۸	۸۴/۱۰	۸۴/۵۴	۸۴/۰۲
گونه و فك	۷۸/۶۴	۸۱/۲۸	۸۰/۸۳	۸۰/۷۷
كل صورت	۹۳/۸۵	۹۰/۱۵	۹۱/۹۵	۹۲/۳۰
قسمت علیای صورت	۵۸/۴۳	۵۱/۸۳	۵۲/۸۱	۵۴/۱۱
بینی	۵۷/۴۲	۶۴/۶۲	۶۴/۵۴	۶۳/۸۶
گوش	۵۶/۸۲	۶۱/۹۸	۶۱/۹۰	۶۱/۱۴

سن = بالاترین میانگین سن را یهودیهای اصفهان دارند و لرها از هفت تا ده سال از سه گروه دیگر جوانترند . بهمین جهت در مقایسه گروه ها با وجودیکه سن میانگین در حدود سن بلوغ است باید برای دوره نمو ارزشی قائل شد .

قد = لرها از مردم کناره و یهودیها و مردم یرد حواست بلند قد ترند و از لحاظ خصوصیات قیافه با سه گروه دیگر فرق دارند . در طبقه بندی کوتاه و متوسط و بلند نیمی از افراد در طبقه متوسط قرار میگیرند و يك چهارم در طبقه کوتاه و بلند بجز لرها که افراد قد کوتاه بین آنها کم است و افراد آنها تقریباً به تساوی در طبقه متوسط و بلند واقع میشوند .

بفر از لرها مشاهده میشود که گروههای دیگر قدشان تقریباً ۱۶۵/۰ است که طبق بررسی رودلف مارتین در بین مردم آسیا در طبقه متوسط قد قرار میگیرند.

قد

مردم	میانگین	کوتاه		متوسط		بلند		مجموع
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
		(۱۶۱/۵-۸)		(۱۶۹/۴-۱۶۰/۶)		(۸-۱۶۹/۵)		
یزد خواست	۱۶۴/۷۹	۱۲	۲۷/۰۹	۲۴	۵۲/۱۷	۱۰	۲۱/۷۴	۴۶
یهودیه	۱۶۴/۹۴	۱۹	۲۲/۰۹	۴۹	۵۶/۹۸	۱۸	۲۰/۹۳	۸۶
کناره	۱۶۵/۵۴	۱۶	۲۱/۶۲	۴۰	۵۴/۱۰۵	۱۸	۲۴/۳۶	۷۴
لرها	۱۶۸/۶۳	۳	۵/۷۷	۲۶	۵۰/۱۰۰	۲۳	۴۴/۶۳	۵۲

قد شسته (طول تنه) = لرها دارای درازترین تنه هستند و مردم یزد - خواست دارای کوتاهترین که تقریباً ۱۰ سانتیمتر کوتاهترند . افراد گسروههای دیگر از حیث طول تنه کمی بلند تر از مردم یزد خواست میباشند . بدین ترتیب هم از حیث طول تنه و هم از حیث قد فقط لرها بطور قابل ملاحظه از سایر گروههای ایران فرق دارند .

طول ساق پا = لرها از حیث ساق پادر کوتاهترین طبقه هستند و سه گروه دیگر ساق پایشان بن ۴/۰۵ تا ۵/۶۱ سانتیمتر بلند تر است . این ارقام نشان میدهد که لرها با وجود داشتن ساق پای کوتاه از حیث قد از گروههای دیگر بلندتر هستند .

زیادترین تعداد هر گروه در یک طبقه بندی در حدود یک سوم افراد است . این عده در بین یهودیه و مردم کناره دارای قد متوسط و تنه متوسط میباشند و در بین ده نشینان یزد خواست دارای قد متوسط و تنه کوتاه و در میان لرها دارای قد متوسط و تنه دراز میباشند اگرچه ۲۵ درصد از لرها در طبقه بلند قد و تنه خیلی دراز هستند . وقتی ارقام متعلق به چهار گروه طبق طبقه بندی کیث قرار داده شود نتایج زیر بدست میآید .

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۳۹

قد نشسته (طول تنه)

مجموع	خیلی کوتاه	کوتاه	متوسط	بلند	خیلی بلند		قد استاندارد
	(x-۷۴۹)	(۷۵۰-۷۹۹)	(۸۰۰-۸۴۹)	(۸۵۰-۸۹۹)	(۹۰۰-x)		
درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد		
۲/۸۴	...	.	۱/۹۲	...	۱/۹۲	لر	
..	...	.	...	...	..	یزدخواست	خیلی بلند
۱/۲۵	...	..	...	...	۱/۲۵	کناره	(x-۱۸۰۰)
۲/۳۳	...	...	...	...	۲/۳۳	یهودی	
۲۷/۴۸	...	...	...	۱۱/۵۲	۲۴/۹۶	لر	
۲۷/۲۰	...	۲/۱۷	۱۳/۰۲	۶/۵۱	...	یزدخواست	بلند
۲۰/۲۵	...	...	۹/۴۵	۱۰/۸۰	...	کناره	(۱۲۰۰-۱۲۹۹)
۱۷/۲۸	..	۱/۱۶	۶/۹۸	۸/۱۴	...	یهودی	
۵۲/۷۶	...	...	۵/۷۶	۲۷/۴۸	۱/۵۲	لر	
۵۷/۴۲	..	۲۲/۵۵	۲۲/۸۲	...	...	یزدخواست	متوسط
۵۹/۴۰	۱/۳۵	۱۰/۸۰	۳۶/۱۵	۸/۱	...	کناره	(۱۶۰۰-۱۶۹۹)
۶۰/۴۵	...	۱۸/۶۰	۳۸/۳۶	۲/۴۹	...	یهودی	
۵/۷۶	...	..	۱/۹۲	۲/۸۴	...	لر	
۲۱/۲۰	۲/۱۷	۱۹/۵۳	...	...	...	یزدخواست	کوتاه
۱۸/۹۰	۱/۳۵	۱۲/۵۰	۴/۰۵	...	...	کناره	(x-۱۵۹۹)
۲۰/۹۳	۳/۴۹	۱۳/۹۵	۲/۴۹	...	...	یهودی	
تعداد افراد							
۵۲	..	.	۹/۶۰	۵۱/۸۴	۳۸/۴۰	لر	
۴۶	۲/۱۷	۵۴/۲۵	۳۶/۸۹	۶/۵۱	...	یزدخواست	
۷۴	۲/۷۰	۲۴/۳۰	۵۲/۶۵	۱۸/۹۰	۱/۳۵	کناره	مجموع
۸۶	۳/۴۹	۳۳/۲۱	۴۸/۸۲	۱۱/۶۳	۲/۳۳	یهودی	

شاخص قد نشسته نسبی = چنانکه از اندازه های مطلق مستفاد میشود
 لرها دارای بالاترین شاخص قد نشسته نسبی میباشد که نشانه تنه خارج ازحد
 دراز است . در سه گروه دیگر اختلاف زیاد نیست وهمه بین ۴۹/۷۴ و ۴۸/۱۶
 درصد میباشد .

طول سر = در همه چهار گروه طول سر نسبتاً دراز است. گروه یزد - خواست درازترین سرها (۱۹۲/۵۱) را دارند درحالی‌که کوتاهترین سر یعنی سر یهودیهای اصفهان حد متوسط ۶ میلیمتر کمتر است. طول سر مردم کناره کمی درازتر از یهودیها و لرها درازتر از کناره‌ها است.

عرض سر = بطور کلی سر در همه گروه‌ها باریک و سر لرها باریکتر از همه است. سر یهودیها پهن‌تر از دیگران است و دو گروه دیگر حد وسط واقع میشوند و سر مردان یزد خواست کمی عریض‌تر از سر لرها است.

شاخص سر = جدول زیر طبقه‌بندی شکل سر را طبق سیستم هاروارد نشان میدهد.

شاخص سر

مردم	میانگین	سر دراز	سر متوسط	سر پهن	مجموع
		(۷۶/۵-۹)	(۸۲/۵-۷۶/۶)	(۸-۸۲/۶)	
	عدد	درصد	عدد	درصد	عدد
یزد خواست	۷۳/۵۰	۳۷	۸۰/۴۳	۷	۱۵/۲۲
لرها	۷۴/۳۵	۴۰	۷۶/۹۲	۱۱	۲۱/۱۵
کناره	۷۶/۴۴	۳۶	۴۹/۳۲	۲	۴۷/۹۵
یهودیها	۷۷/۴۳	۲۳	۳۷/۲۱	۵	۵۶/۹۸

مردم یزد خواست از همه سر درازتر هستند و یهودیها در طبقه سر متوسط

قرار میگیرند.

در میان هر چهار گروه فقط ده نفر یا ۳/۹ درصد در طبقه سر کوتاه میباشند. بیش از سه چهارم لرها و ده نشینان یزد خواست سر دراز هستند و ده نشینان کناره بطور تساوی در طبقه سر دراز و سر متوسط قرار میگیرند درحالی‌که یهودیها بطور کلی در طبقه سر متوسط میباشند. این چهار گروه از مردم سر دراز تشکیل یافته و قسمت کمی از آنان در طبقه سر متوسط واقع میشوند. شایان توجه است که میانگین مردم یزد خواست یعنی ۷۳/۵۰ نزدیک میانگین احتمالی نوع مدیترانه

اولیه است .

با استفاده از سیستم سرارتر کیث درجدول اندازه سر و شاخص سر جدول زیر بدست میآید .

گروه بندی طبق شاخص سر

مجموع	۸۵/۰- $\bar{x}$	۸۴/۹-۸۰/۰	۷۹/۹-۷۵/۱	۷۵/۰-۷۰/۱	۷۰/۰-۶۵/۰	
	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	
۳۸/۴۰	...	...	۷/۶۸	۲۴/۹۶	۵/۷۶	لر
۱۷/۳۶	...	...	۸/۶۸	۶/۵۱	۲/۱۷	برد خواست
۴۵/۲۱	...	۵/۴۸	۲۸/۷۷	۱۰/۹۶	...	کناره
۳۹/۵۳	۱/۱۶	۸/۱۴	۲۴/۴۲	۵/۸۱	...	یهودی
۵۷/۶۰	...	۳/۸۴	۲۴/۹۶	۲۲/۰۴	۵/۷۶	لر
۱۵/۹۵	...	۲/۱۷	۲۳/۸۷	۳۶/۸۹	۱۳/۰۲	یزد خواست
۵۲/۰۶	...	۴/۱۱	۲۸/۷۷	۱۹/۱۸	...	کناره
۵۸/۱۳	۱/۱۶	۱۰/۴۶	۳۳/۷۲	۱۰/۴۶	۲/۳۳	یهودی
۲/۸۴	...	...	۱/۹۲	۱/۹۲	...	لر
۶/۵۱	۲/۱۷	...	...	۴/۳۴	...	یزد خواست
۲/۷۴	...	۱/۳۷	۱/۳۷	...	...	کناره
۲/۳۲	...	...	۱/۱۶	۱/۱۶	...	یهودی
تعداد افراد						
۵۲	...	۳/۸۴	۳۴/۵۶	۴۹/۹۲	۱۱/۵۲	
۴۶	۲/۱۷	۲/۱۷	۳۲/۵۵	۴۷/۷۴	۱۵/۱۹	راست
۷۳	...	۱۰/۹۶	۵۸/۹۶	۳۰/۱۴	...	کناره
۸۶	۲/۳۲	۱۸/۶۰	۵۹/۳۰	۱۷/۴۳	۲/۳۳	یهودی

در مورد اندازه سر متجاوز از نیمی از افراد هر گروه در طبقه متوسط قرار میگیرند و سه چهارم ده نشینان یزد خواست در این طبقه هستند . با استثنای عده خیلی کمی بقیه دارای سر کوچک هستند . بدین ترتیب نمونه های ما از ایران دارای سر متوسط متمایل به کوچکی هستند اگر چه عده کمی افراد بزرگ سر در میان آنها نیز پیدا میشود . وقتی طبقه بندی شاخص سر را مورد بررسی قرار میدهیم آشکار میگردد که با مردمانی روبرو شده ایم که از لحاظ شاخص سر متوسط

و متمایل به سردرازی هستند . و تعداد کمی افراد خیلی سردراز در میان آنها دیده میشود بجز ده نشینان کناره که فرد خیلی سردراز در بین آنها نیست. عنصر سر کوتاهی که بطور قطع در میان یهودیها و مردم کناره وجود دارد در میان مردم سرتوسط و سردراز شایان توجه است . تعداد کم خیلی سردراز در میان لرها و یهودیها و مردم یزد خواست دارای اهمیت است زیرا در گروههای کوچک موارد استثنائی ارزش زیادتر پیدا میکند . در بحث جدول بالا طبقه بندی از خیلی سردراز تا خیلی سر کوتاه طبق سیستم کیث وجود دارد .

حد اقل قطر پیشانی = بطور کلی این اندازه متمایل به پهنی است . لرها پهن ترین پیشانی و یهودیها باریکترین پیشانی را دارند اگر چه حتی در این گروه میانگین ۱۱۱/۹۰ با مقایسه با مردم مغرب زمین نسبتاً زیاد است . وقتی حداقل قطر پیشانی و حد اکثر عرض سر با هم مقایسه شود جدول زیر بدست میآید .

حد اقل قطر پیشانی

مجموع	خیلی پهن	پهن	باریک	خیلی باریک	عرض سر
	(۱۲۰-۸)	(۱۱۰-۱۱۹)	(۱۰۰-۱۰۹)	(۹۹-۸)	
	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد
	۲/۱۷	...	۲/۱۷	...	...
	...	...	...	...	...
	۳۶/۴۸	...	۲۸/۸۰	۷/۶۸	...
	۳۴/۷۲	...	۲۱/۷۰	۱۳/۰۲	...
	۲۷/۰۰	...	۲۰/۲۵	۶/۷۵	...
	۱۷/۶۵	...	۱۱/۷۷	۵/۸۸	...

خرید خرد خواست
 خلی باریک
 کناره
 یهودی
 لر
 یزد خواست
 کناره
 یهودی

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۴۳

۵۵/۶۸	۵/۷۶	۴۴/۱۶	۵/۷۶	...	لر	
۶۰/۷۶	۶/۵۱	۴۵/۵۷	۸/۶۸	...	یزد خواست	پهن
۶۴/۸۰	۱/۳۵	۵۱/۳۰	۱۲/۱۵	...	کناره	(۱۴۹-۱۴۰)
۷۲/۹۳	۱/۱۷	۵۱/۷۶	۲۰/۱۰۰	...	یهودی	
۷/۶۸	...	۷/۶۸	...	...	لر	
۲/۱۷	...	۲/۱۷	...	...	یزد خواست	خیلی پهن
۸/۱۰	۱/۳۵	۵/۴۰	۱/۳۵	...	کناره	(۱۵۰-X)
۹/۴۱	۲/۳۵	۷/۰۶	...	...	یهودی	
تعداد						
۵۲	۵/۷۶	۸۰/۶۴	۱۳/۴۴	...	لر	
۴۶	۶/۵۱	۷۱/۶۱	۲۱/۲۰	...	یزد خواست	
۷۴	۲/۲۰	۷۶/۹۵	۲۰/۲۵	...	کناره	جموع
۸۵	۳/۵۲	۷۰/۵۹	۲۵/۸۸	...	یهودی	

در هیچیک از چهار گروه دارای قطر پیشانی خیلی باریک (X-۹۹) یا پیشانی خیلی پهن و باریک یا سر خیلی باریک وجود ندارد. بعضی افراد در هر گروه دارای سر پهن با پیشانی خیلی پهن میباشند و فقط دو فرد یهودی و یک فرد اهل یزد خواست دارای سر خیلی پهن و پیشانی خیلی پهن میباشند. طبق سیستم طبقه بندی کیت حد اقل قطر پیشانی پهن و متمایل به باریکی است. فقط یک فرد اهل یزد خواست سر خیلی باریک دارد. اکثریت در طبقه پهن تا باریک هستند تا در طبقه پهن تا خیلی پهن اگر چه تعداد کمی از افراد دارای پیشانی پهن و سر خیلی پهن میباشند.

بطور کلی هر چهار گروه دارای سر پهن تا باریک و حداقل قطر پیشانی میباشند.

عرض دو گونه $\approx$ در میانگین های این اندازه اختلاف زیادی مشاهده نمیشود و حد کلی آن بین ۱۳۳/۳۵ و ۱۳۴/۷۰ است. بر اساس این ارقام صورت از حیث عرض متوسط است و متمایل به از هم دور بودن استخوان گونه ها

وجود ندارد. این تقسیم‌بندی بیشتر مربوط به استخوان بندی است و نه با اندازه‌های افراد زنده و طبقه‌بندی روی ارقام ریز خواهد بود. X - ۱۲۹ و ۱۳۰ - ۱۳۹ و ۱۴۰ - X رابطه‌عرض دو گونه به طول کل صورت تحت قسمت شاخص کل صورت بحث خواهد شد.

عرض دو گونه

مجموع	پهن	متوسط	باریک	طول کل صورت
	(X-۱۳۵)	(۱۳۴-۱۲۵)	(۱۲۴-X)	
درصد	درصد	درصد	درصد	
۹/۶۰	۵/۷۶	۳/۸۴	۰۰۰	لر
۱۵/۱۹	۶/۵۱	۸/۶۸	۰۰۰	یزد خواست
۹/۴۵	۲/۷۰	۶/۷۵	۰۰۰	کناره } (۱۱۴-X)
۷/۲۲	۱/۲۰	۶/۰۲	۰۰۰	یهودی
۲۶/۸۸	۵/۷۶	۲۱/۱۲	۰۰۰	لر
۵۲/۰۸	۲۱/۷۰	۳۰/۳۸	۰۰۰	یزد خواست
۵۵/۳۵	۱۴/۸۵	۲۹/۱۵	۱/۳۵	کناره } (۱۲۴-۱۱۵)
۵۴/۲۱	۲۰/۴۸	۳۲/۵۳	۱/۲۰	یهودی
۶۳/۳۶	۳۴/۵۶	۲۸/۸۰	۰۰۰	لر
۳۲/۵۵	۱۹/۵۳	۱۳/۰۲	۰۰۰	یزد خواست
۳۵/۱۰	۱۷/۵۵	۱۷/۵۵	۰۰۰	کناره } (X-۱۲۵)
۳۸/۵۶	۲۱/۶۹	۱۶/۸۷	۰۰۰	یهودی
تعداد افراد				
۵۲	۴۶/۰۸	۵۳/۷۶	۰۰۰	لر
۴۶	۴۷/۷۴	۵۲/۰۸	۰۰۰	یزد خواست
۷۴	۳۵/۱۰	۶۳/۴۵	۱/۳۵	کناره } مجموع
۸۳	۴۳/۲۷	۵۵/۴۲	۱/۲۰	یهودی

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۴۵

عرض فکین = لرها دارای باریکترین چانه و مردان یزد خواست دارای عریضترین چانه هستند . همه چهار گروه به نسبت حداقل قطر پیشانی چانه باریک دارند و در نتیجه صورت آنها ظاهر مثلثی شکل پیدا میکند بخصوص در مورد لرها . بررسی تصاویر نشان میدهد که افراد دارای صورت مستطیلی شکل نیز در بین آنان زیاد است .

طول کل صورت = لرها دارای صورت بسیار دراز هستند بطوریکه از صورت مردان یزد خواست ۵/۴۰ میلیمتر دراز تر است . مردم کناره صورتشان کمی درازتر از یزد خواستها است و یهودیها کمی از یزد خواستها درازتر است ولی صورت لرها ۲/۹۵ میلیمتر از طول کل صورت یهودیها دراز تر است .

طول قسمت علیای صورت = لرها دراز ترین قسمت علیای صورت را دارند و طول این قسمت صورت سه گروه دیگر کمتر است ولی بهمان تناسب طول کل صورت میباشد . وقتی این اندازه را در درصد طول کل صورت بحساب آوریم شاخص لرها ۶۱/۹۹ میشود که کمی از شاخص یهودیها (۵۸/۶۵) و مردم کناره (۵۸/۶۲) و اهل یزد خواست (۵۷/۵۲) زیاد تر است . وقتی قسمت علیا و طول کل صورت را طبق سیستم کیت قرار دهیم جدول زیر بدست میآید .

طول قسمت علیای صورت

مجموع	دراز	دراز متوسط	کوتاه متوسط	کوتاه	طول کل صورت
	(۷۶-۸)	(۷۵-۷۰)	(۶۹-۶۴)	(۶۳-۸)	
درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	
...	...	...	...	...	} لر یزد خواست کناره یهودی (۱۰۹-۸)
۶/۵۱	...	...	۲/۱۷	۴/۳۴	
...	...	...	...	...	
۱/۱۹	...	...	۱/۱۹	...	

۱۱/۵۲	۳/۸۴	۳/۸۴	۳/۸۴	...	لر	کوته‌متوسط (۱۱۹-۱۱۰)
۴۵/۵۷	...	۱۰/۸۵	۲۶/۰۴	۸/۶۸	یزدخواست	
۳۸/۳۶	۱/۳۷	۹/۵۹	۲۴/۶۶	۲/۷۴	کناره	
۲۴/۹۹	۱/۱۹	۹/۵۲	۱۳/۵۹	۱/۱۹	یهودی	
۵۹/۵۲	۴۰/۳۲	۱۳/۴۴	۵/۷۶	...	لر	دراز متوسط (۱۲۹-۱۲۰)
۳۰/۳۸	۴/۳۴	۱۹/۵۳	۶/۵۱	...	یزدخواست	
۴۵/۲۱	۱۰/۹۶	۲۷/۴۰	۵/۴۸	۱/۳۷	کناره	
۵۵/۹۵	۱۴/۲۹	۳۲/۱۴	۸/۳۳	۱/۱۹	یهودی	
۲۸/۸۰	۲۸/۸۰	...	...	...	لر	دراز (۱۳۰-X)
۱۷/۳۶	۱۰/۸۵	۶/۵۱	...	...	یزدخواست	
۱۶/۴۴	۱۳/۷۰	۲/۷۴	...	...	کناره	
۱۷/۸۶	۱۵/۴۸	۲/۳۸	...	...	یهودی	
تعداد افراد						
۵۲	۷۲/۹۶	۱۷/۲۸	۹/۶۰	...	لر	مجموع
۴۶	۱۵/۱۹	۳۶/۸۹	۳۴/۷۲	۱۳/۰۲	یزدخواست	
۷۳	۲۶/۰۳	۳۹/۷۳	۳۰/۱۴	۴/۱۱	کناره	
۸۴	۳۰/۹۶	۴۴/۰۴	۲۲/۶۱	۲/۳۸	یهودی	

باستثنای چند نفر از ده‌نشینان یزدخواست و یک نفر از یهودیهای اصفهان در طبقه طول‌کل صورت کوتاه کسی وجود ندارد. اگرچه بین ۵۶ تا ۶۰ درصد یهودیها و لرها دارای صورت دراز متوسط هستند بقیه ۲۴/۹۹ درصد یهودیها صورت کوتاه متوسط دارند در حالیکه ۲۸/۸۰ درصد لرها دارای صورت دراز میباشند. ده‌نشینان کناره بطور عمده صورت دراز متوسط دارند و افراد دارای صورت کوتاه متوسط آنها نسبتاً زیادتر از لرها و یهودیها است. فقط ده‌نشینان یزدخواست هستند که اکثریت آنها در طبقه صورت کوتاه و متوسط قرار میگیرند. در طبقه قسمت‌هایی صورت تنوع و تغییر زیادی مشاهده میشود بدین ترتیب که ۱۳/۰۲ درصد اهل یزدخواست دارای صورت کوتاه و ۷۲/۹۶ در-

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۴۷

صد لرها دارای صورت دراز میباشند و از لرها حتی يك نفر در طبقه صورت کوتاه قرار نگرفته است در هر چهار گروه عناصر صورت دراز و صورت کوتاه متوسط وجود دارد .

بطور کلی طول کل صورت و قسمت علیای صورت بین کوتاه متوسط و دراز است و اکثریت در طبقه وسط که دراز متوسط باشد قرار دارند .

در مورد صورت گوسفندی که کیت بحث میکند یعنی کسانیکه دارای صورت کوتاه (کمتر از ۱۲۰ میلیمتر) هستند و در عین حال دارای قسمت علیای صورت دراز (۷۰ میلیمتر بیابا) میباشند در این چهار گروه تعداد زیر وجود دارد : ۴ لر (۷/۶۸ درصد) ۵ نفر از اهل یزدخواست (۱۰/۸۵ درصد) ۸ نفر از کناره (۱۰/۹۶ درصد) و ۹ نفر یهودی (۱۰/۷ درصد) .

شاخص کل صورت = اکثریت افراد (۶۷/۵ درصد) صورت باریک و فقط هفده نفر از ۲۵۵ نفر (یعنی ۶/۷ درصد) در طبقه صورت پهن قرار میگیرند . شاخص صورت لرها از همه زیادت (۹۳/۸۵) و مردمان یزدخواست از همه کمتر (۹۰/۱۵) است .

شاخص کل صورت

مردم	میانگین		صورت پهن		صورت متوسط		صورت باریک		مجموع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
یزدخواست	۵	۱۰/۸۷	۱۲	۳۶/۹۶	۲۴	۵۲/۱۷	۴۶		
کناره	۵	۶/۷۶	۲۲	۲۹/۷۳	۴۷	۶۲/۵۱	۷۴		
یهودی	۴	۴/۸۲	۲۱	۲۵/۳۰	۵۸	۶۹/۸۸	۸۳		
لر	۳	۵/۷۷	۶	۱۱/۵۴	۴۳	۸۲/۶۹	۵۲		

وقتی طبقه بندی کیت در مورد عرض گونه ها و طول کل صورت مراجعه کنیم باین نتیجه میرسیم که بطور کلی چهار گروه ایرانی دارای صورت متوسط تا پهن و متوسط تا دراز میباشند . با استثنای خیلی جزئی ملاحظه میشود که افراد صورت باریک وجود ندارند اگرچه در هر گروه تعدادی در حدود ۱۰ در صد پیدا میشوند که با صورت باریک (x - ۱۲۴) در طبقه متوسط یا پهن قرار میگیرند . اکثریت افراد در طبقه متوسط (۱۲۵ - ۱۳۴) و طبقه عریض متوسط (۱۳۵ - x) واقع میشوند .

شاخص قسمت علیای صورت = شاخص قسمت علیای صورت لرها بعد قابل ملاحظه بالاتر (۵۸/۴۳) از گروههای دیگر است که در مورد گروه یزدخواست ۵۱/۸۳ و یهودیها ۵۴/۱۱ میباشد. بعبارت دیگر لرها قسمت علیای صورتشان نسبتاً از سه گروه دیگر درازتر است.

شاخص پیشانی و آهیانه = این شاخص در مورد لرها بالاترین (۸۱/۱۹) و در مورد یهودیها کمترین (۷۷/۷۷) است علت زیاد بودن شاخص در مورد لرها اینست که آنها نه تنها دارای عریضترین حد وسط حداقل قطر پیشانی یعنی ۱۱۴/۵۰ هستند بلکه حد وسط عرض سر آنها نیز باریکترین یعنی ۱۴۰/۶۸ است.

شاخص گونه و پیشانی = حد اکثر اختلاف بین چهار گروه ایرانی در این شاخص فقط ۰/۵۶ میلیمتر است.

شاخص گونه و فك = بالاترین حد وسط شاخص گونه و فك در بین مردم یزدخواست است که ۸۱/۲۸ است و کمترین در بین لرها یعنی ۷۸/۶۴ است. اختلاف بین دو گروه دیگر و این دو گروه خیلی جزئی است. بعبارت دیگر ده نشینان یزدخواست قسمت علیای صورتشان نسبتاً کوتاه و فك آن نسبتاً عریض است و در مورد لرها این تناسب برعکس است.

طول بینی = لرها دارای بینی خیلی دراز هستند (۶۲/۲۲) و از حیث اندازه مطلق بینی آنها ۱۱ میلیمتر درازتر از بینی مردم یزدخواست است که در بین چهار گروه دارای کوتاهترین بینی میباشند.

عرض بینی = پره بینی در مورد لرها از همه عریضتر است (۳۵/۷۵) و مال یهودیها ۱/۶ میلیمتر از مال آنها کمتر است در دو گروه دیگر تقریباً يك اندازه و ۳ میلیمتر کمتر از مال لرها است.

طول و عرض بینی طبق طبقه بندی کیت جدول زیر را بوجود میآورد.

مردم شناسی جسمانی ایران - ۵۴۹

عرض بینی

مجموع	پهن	پهن متوسط	باریک متوسط	خیلی باریک	طول بینی
	(۴۲-۳)	(۴۱-۳۶)	(۳۵-۳۰)	(۲۹-۳)	
	درصد	درصد	درصد	درصد	
۱/۹۶	...	۱/۹۶	...	...	لر
۳۲/۵۵	...	۶/۵۱	۲۳/۸۷	۲/۱۷	یزدخواست
۳۲/۴۰	۲/۷۰	۵/۴۰	۲۴/۳۰	...	کناره
۱۷/۶۵	...	۴/۷۱	۱۲/۹۴	...	یهودی
۳۵/۲۸	۱/۹۶	۱۵/۶۸	۱۷/۶۴	...	لر
۵۸/۵۹	...	۱۵/۱۹	۳۲/۵۵	۱۰/۸۵	یزدخواست
۶۴/۸۰	۱/۳۵	۱۲/۱۵	۴۱/۸۵	۹/۴۵	کناره
۷۵/۲۸	۳/۵۲	۲۱/۱۸	۴۸/۲۳	۲/۳۵	یهودی
۶۲/۷۲	۳/۹۲	۲۷/۴۴	۳۱/۳۶	...	لر
۸/۶۸	...	۴/۳۴	۲/۱۷	۲/۱۷	یزدخواست
۲/۷۰	...	...	۲/۷۰	...	کناره
۷/۰۶	...	۴/۷۱	۲/۳۵	...	یهودی
تعداد افراد					
۵۱	۵/۷۸	۴۵/۰۸	۴۹/۰۰	...	لر
۴۶	...	۲۶/۰۴	۵۸/۵۹	۱۵/۱۹	یزدخواست
۷۴	۴/۰۵	۱۷/۵۵	۶۸/۸۵	۹/۴۵	کناره
۸۵	۳/۵۲	۳۰/۶۰	۶۳/۵۲	۲/۳۵	یهودی

از لحاظ اندازه مطلق بینی اکثر آنها باریک متوسط تا پهن متوسط است. اگرچه افراد مدودی در منتهی الیه جدول پیدا میشوند در بین لرها افراد دارای بینی خیلی باریک و در پهنه نشینان یزدخواست کسانی با بینی پهن وجود نداشت.

از لحاظ طول بینی دو سوم لرها دارای بینی دراز و يك سوم دارای بینی متوسط میباشند . بعد از آنها یهودیها میآیند که سه چهارم آنها بینی متوسط دارند و بقیه در طبقه کسوتاه قرار دارند . مردم یزدخواست و کناره دارای بینی متوسط هستند و تقریباً يك سوم هر گروه در طبقه کوتاه ($x - 49$) قرار دارند . از جدول $xp.e$ بخوبی دیده میشود که فقط لرها از لحاظ نژادی بطور قابل ملاحظه با سه گروه دیگر فرق دارند . با استثنای لرها که بینی آنها یا باریک متوسط و یا پهن متوسط و دراز است سایر گروههای ایران بینی شان از حیث عرض باریک متوسط تا پهن متوسط و از حیث طول متوسط تا کوتاه است .

شاخص بینی = در همه گروهها تعداد زیادی افراد بینی باریک دیده میشود و از همه بیشتر در میان لرها است که کمترین میانگین ($57/42$) را دارند . میانگین سه گروه دیگر نسبتاً مشابه است و بین $63/86$ تا $64/62$ میباشد . در طبقه بینی پهن نه افراد لر هستند و نه یهودیها ولی چهار نفر ($5/41$ درصد) از اهالی کناره و دو نفر ($4/35$) از اهل یزدخواست در آن طبقه دیده میشود .

شاخص بینی

مجموع	بینی پهن		بینی متوسط		بینی باریک		میانگین	مردم
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
		($x-82/5$)		($82/4-67/5$)		($67/4-x$)		
لرها	51	0.0	6	11/76	45	88/24	57/42	
یهودیها	85	0.0	23	27/06	62	72/94	63/86	
اهل کناره	74	5/41	20	27/03	50	67/57	64/54	
اهل یزدخواست	46	4/35	2	4/43	30	65/22	64/62	

طول گوش = در بین چهار گروه گوش مردم کناره از همه درازتر و مال لرها از همه کوتاهتر است و کلیه حد تغییر از $2/4$ میلیمتر کمتر است . در این خصوصیت و در عرض گوش اختلاف در میانگین سن لرها و سایر گروهها باید در نظر گرفته شود زیرا بین سن و اندازه گوش ارتباط مستقیم وجود دارد .

عرض گوش = مردم کناره دارای عرضترین و لرها دارای باریکترین گوش میباشند و حد اختلاف $3/72$ میلیمتر است .

شاخص گوش = شاخص گوش لرها از همه کمتر یعنی $56/82$ است که بطور وضوح کمتر از سه گروه دیگر است که شاخص گوش افراد آنها بین $61/14$